

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.411.1.3.2025

Tomasz Nowicki
Burmistrz Łądka-Zdroju
Urząd Miasta i Gminy
Rynek 31
57-540 Łądek-Zdrój

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

D/25/507 - Działania wybranych podmiotów publicznych w związku z powodzią w dorzeczu Odry we wrześniu 2024 r. oraz pomocą poszkodowanym tym zdarzeniem

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta i Gminy Łądek-Zdrój, Rynek 31, 57-540 Łądek-Zdrój ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tomasz Nowicki, Burmistrz Łądko-Zdroju, od 6 maja 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Roman Kaczmarczyk, Burmistrz, od 22 listopada 2018 r. od 5 maja 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działania związane z identyfikowaniem możliwości wystąpienia powodzi 2. Działania związane z pomocą finansową i rzeczową poszkodowanym powodzią
Okres objęty kontrolą	2024-2025 (do zakończenia kontroli) z uwzględnieniem faktów i dowodów sprzed tego okresu mających znaczenie dla badanej działalności
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Jarosław Pałęga, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/53/2025 z 13 maja 2025 r.

(akta kontroli str. 1)

---

¹ Dalej: Urząd.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

OCENA OGÓLNA

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

W Urzędzie monitorowano sytuację meteorologiczną i hydrologiczną bezpośrednio przed i w trakcie powodzi we wrześniu 2024 r., ale podjęte działania w sytuacji zagrożenia powodziowego nie były w pełni zgodne z obowiązującymi procedurami zarządzania kryzysowego. Zadania związane z zarządzaniem kryzysowym przypisano jednej z komórek Urzędu i utworzono Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego⁴. Jednakże, zdaniem NIK, przypisanie zadań z zakresu zarządzania kryzysowego jednemu pracownikowi, jako jednego z wielu realizowanych, stwarzało ryzyko nienależytego wykonywania powierzonych obowiązków, na co wskazują nieprawidłowości opisane w dalszej części wystąpienia. Burmistrz nie wywiązał się z obowiązku określonego w art. 19 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym⁵, gdyż nie organizował i nie przeprowadzał szkoleń i ćwiczeń z zakresu zarządzania kryzysowego. Od momentu zatwierdzenia Planu Zarządzania Kryzysowego Gminy Łądek-Zdrój 2018⁶, tj. od 2019 r. dokument ten nie był aktualizowany, i to pomimo wystąpieniu ku temu przesłanek⁷, co było niezgodne z art. 5 ust. 3 przywołanej powyżej ustawy. W Urzędzie nie opracowano również planu operacyjnego ochrony przed powodzią, w ramach którego – zgodnie z zapisami GPZK – miał być opracowany plan ewakuacji ludności i inwentarza z rejonów zagrożonych powodzią, co stanowiło naruszenie art. 31a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁸. GPZK nie zawierał również niektórych wymaganych przepisem art. 5 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o zarządzaniu kryzysowym elementów, tj. mapy zagrożenia powodzią i mapy ryzyka dotyczącego powodzi. W GPZK nie wskazano także danych kontaktowych do operatorów zbiornika w Stroniu Śląskim, pomimo że w procedurach postępowania w przypadku ryzyka powodziowego przewidziano pozyskiwanie informacji z tego źródła w ramach monitorowania takiego zagrożenia. Powyższe nieprawidłowości świadczyły o braku skutecznego nadzoru Burmistrza nad realizacją powierzonych pracownikom obowiązków.

Z wyjątkiem komunikatu o uruchomieniu całodobowego dyżuru telefonicznego w związku z niesprzyjającymi warunkami pogodowymi, na stronie internetowej i na stronie Biuletynu Informacji Publicznej⁹ Urzędu nie publikowano wpływających ostrzeżeń meteorologicznych. W całym okresie zagrożenia i wystąpienia powodzi nie monitorowano sytuacji powodziowej w oparciu o informacje od operatorów zbiornika w Stroniu Śląskim, do czego zobowiązywała jedna z procedur GPZK¹⁰. Informacje te miały kluczowe znaczenie dla rzeczywistej oceny sytuacji powodziowej oraz zapewnienia skutecznej i szybkiej reakcji na pojawiające się zagrożenia. Wprawdzie Burmistrz podjął decyzję o ewakuacji mieszkańców, to jednak jej wykonanie było nierzetelne, gdyż

---

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: GZZK.

⁵ Dz. U. z 2023 r., poz. 122.

⁶ Dalej: GPZK.

⁷ M.in. nieaktualne zestawienie sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych, brak map zagrożenia powodzią i mapy ryzyka dotyczącej powodzi, brak danych kontaktowych do operatorów zapory w Stroniu Śląskim.

⁸ Dz. U. z 2025 r., poz. 1153.

⁹ Dalej BIP.

¹⁰ Procedura Reagowania Kryzysowego PRK nr 1.

opublikowany 14 września 2024 r. komunikat nie określał najistotniejszych dla ludności informacji, tj. miejsc zagrożonych i wymagających ewakuacji, docelowych bezpiecznych miejsc (poza remizą OSP w Łądku-Zdroju) oraz wyznaczonych miejsc zastępczego zakwaterowania, co zdaniem NIK miało istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców, w szczególności w przypadku utraty łączności i zasilania. Nie zapewnił również włączenia syren alarmowych w związku z ogłoszeniem przez Starostę Kłodzkiego alarmu przeciwpowodziowego, zarządzeniem ewakuacji mieszkańców, jak i rozmyciem zapory w Stroniu Śląskim. Ponadto podczas powodzi nierzetelnie dokumentowano lub zaniechano dokumentowania podejmowanych działań, co było niezgodne z art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy o zarządzaniu kryzysowym.

Otrzymane środki finansowe z przeznaczeniem na pomoc poszkodowanym podczas powodzi przekazywano bez zbędnej zwłoki odpowiedzialnej za to zadanie jednostce. W przypadku opóźnień w przekazywaniu środków przez Wojewodę Dolnośląskiego podejmowane były działania monitorujące przyczyny tego stanu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej¹¹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania związane z identyfikowaniem możliwości wystąpienia powodzi w dorzeczu Odry we wrześniu 2024 r. oraz reagowaniem na powódź

Opis stanu faktycznego

1. W Urzędzie monitorowano sytuację meteorologiczną i hydrologiczną poprzedzającą zdarzenia z września 2024 r. Poziom wody w rzece przepływającej przez Łądek-Zdrój, tj. Białej Łądeckiej, oraz sumę opadów w regionie monitorowano z wykorzystaniem systemu Lokalnego Systemu Osłony Przeciwpowodziowej Powiatu Kłodzkiego¹². W skład LSOP wchodziły: 22 automatyczne punkty pomiaru stanów wód w rzekach; 17 automatycznych punktów pomiarów opadów atmosferycznych; stanowiska dyspozytorskie w Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego; 14 stanowisk dyspozytorskich w Gminnych Centrach Zarządzania Kryzysowego; dwa stanowiska branżowe, tj. w Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kłodzku oraz na Stacji Hydrometeorologicznej IMGW PIB w Kłodzku. W gminie Łądek-Zdrój zlokalizowane były dwa punkty: a/ P-12 – dokonujący pomiaru wysokość opadu atmosferycznego, aktualnej temperatury powietrza oraz prędkości i kierunku wiatru; b/ H-14 – mierzący stan wody w rzece Biała Łądecka. Ponadto w ramach LSOP funkcjonowały m.in.: punkty zlokalizowane w gminie Stronie Śląskie (HP-1 przy zaporze na rzece Morawka oraz H-12 na rzece Biała Łądecka), w Bielach (P-5 przy rzece Biała Łądecka) oraz w Kamienicy (P-5 przy rzece Kamienica). Burmistrz wyjaśnił: *Dane z LSOP przekazywane są co 15 minut dla służb kryzysowych, inspekcji i straży oraz do serwisu internetowego, czyli są aktualizowane w czasie bieżącym przez okrągłą dobę. Dostęp do odczytów stanów*

¹¹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹² <http://lsop.powiat.klodzko.pl/>, dalej: LSOP.

wód i wielkości opadów posiada praktycznie każda zainteresowana osoba, co było zresztą intencją twórców systemu – nie ograniczać w żaden sposób dostępu do informacji, które mogą wpłynąć na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu poprzez łatwy do nich dostęp.

Ponadto do Urzędu wpływały informacje i ostrzeżenia dotyczące sytuacji meteorologicznej i hydrologicznej na terenie gminy oraz obszarów będących w górnym biegu rzek i innych cieków wodnych przepływających przez tereny gminy, przekazywane drogą mailową przez Wojewódzkie i Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego.

(akta kontroli str. 496-519, 530-532, 610-614, 1061-1062, 1149-1157)

2. Zadania z zakresu zarządzania kryzysowego, w szczególności prowadzenie i koordynacja spraw przeciwpowodziowych oraz utrzymywanie stałej łączności z jednostkami i instytucjami pomocniczymi Gminy w stanach zwykłej i pełnej gotowości, zostały przypisane Wydziałowi Organizacyjnemu¹³. W Wydziale tym jednej osobie przypisano zadania w zakresie zarządzania kryzysowego, jako jedno z trzech zadań¹⁴. Ponadto, do wspólnych zadań komórek organizacyjnych Urzędu należało w szczególności wykonywanie zadań określonych w ustawie o zarządzaniu kryzysowym, w ramach GZZK, w zakresie wynikającym z zajmowanego stanowiska pracy (§ 9 pkt 22 regulaminu). Do obowiązków podinspektora ds. zarządzania kryzysowego i spraw obronnych zatrudnionego w Wydziale Organizacyjnym należało m.in. a/ prowadzenie i koordynacja spraw przeciwpowodziowych; b/ pełnienie funkcji dyspozytora LSOP; c/ prowadzenie spraw dotyczących zarządzania kryzysowego. Do obowiązków z zakresu ochrony przeciwpowodziowej ww. osoby należało: a/ czuwanie nad stanem wód, stanem opadów, przetwarzanie danych i bieżące informowanie przełożonych o przekroczeniu stanów ostrzegawczych; b/ przygotowywanie planów operacyjnych ochrony przed powodzią; c/ prowadzenie spraw związanych z ogłaszaniem o odwoływaniu pogotowia i alarmu przeciwpowodziowego; d/ prowadzenie spraw związanych z zarządzaniem ewakuacji z obszarów zagrożonych powodzią; e/ monitorowanie i alarmowanie ludności oraz koordynowanie działań z zakresu osłony przeciwpowodziowej; f/ organizacja systemu łączności na potrzeby burmistrza i starosty w sytuacjach zagrożenia powodziowego; g/ opracowywanie dokumentacji i prowadzenie ćwiczeń w zakresie osłony przeciwpowodziowej; przekazywanie danych w sprawach osłony przeciwpowodziowej i w stanach zagrożenia za pośrednictwem osoby upoważnionej do wykonywania czynności rzeczownika prasowego Urzędu; h/ współdziałanie z organizacjami pozarządowymi w zakresie ochrony przeciwpowodziowej; i/ udział w opiniowaniu planów inwestycyjnych związanych z ochroną przeciwpowodziową; j/ ewidencja szkód powodziowych

---

¹³ § 23 ust. 4 pkt 1 i 6 regulaminu organizacyjnego wprowadzonego zarządzeniem nr 0050-255.2019 Burmistrza Łącka-Zdroju z 21 października 2019 r. zmienionego zarządzeniami: nr 0050-31.2020 z 30 stycznia 2020 r., nr 0050.49.2020 z 27 lutego 2020 r., nr 0050.205.2020 z 24 września 2020 r., nr 0050.217.2020 z 5 października 2020 r., nr 0050.22.2021 z 21 stycznia 2021 r., nr 0050.55a.2021 z 25 lutego 2021 r., nr 0050.84.2021 z 1 kwietnia 2021 r., nr 0050.135.2021 z 31 maja 2021 r., nr 0050.237.2021 z 21 października 2021 r., nr 0050.264.2021 z 30 listopada 2021 r., nr 0050.116.2024 z 22 maja 2024 r., nr 0050.176.2024 z 30 lipca 2024 r., nr 0050.238.2024 z 4 listopada 2024 r., nr 0050.261.2024 z 13 grudnia 2024 r. oraz nr 0050.86.2025 z 6 maja 2025 r.

¹⁴ Dodatkowo pracownik ten wykonywał zadania z zakresu spraw obronnych i obsługi informatycznej.

i strat; k/ kontrola działań związanych z usuwaniem szkód powodziowych; l/ przekazywanie odpowiednich meldunków i komunikatów związanych z zagrożeniem powodziowym; m/ prowadzenie magazynu przeciw-powodziowego.

(akta kontroli str. 22-26, 402-481)

Burmistrz wyjaśnił: *Z chwilą objęcia urzędu Burmistrza Łądko-Zdroju w maju 2024 roku, struktura organizacyjna Urzędu Miasta i Gminy Łądek-Zdrój kształtowała się w ten sposób, iż pracownik wykonujący zadania z zakresu zarządzania kryzysowego, wykonywał również inne zadania, m.in. związane z obsługą informatyczną gminy (urząd zatrudnia również inną osobę na stanowisku informatyka). W okresie od rozpoczęcia piastowania funkcji do czasu powodzi przyglądałem się pracy i podziale obowiązków podległych pracowników i nie powziąłem informacji o nieprawidłowym wykonywaniu obowiązków przez pracownika. Ubiegłoroczna powódź nie była do przewidzenia, więc nie byłem w stanie zaplanować zwiększenia obsady pracowników zajmujących się sprawami związanymi z zarządzaniem kryzysowym. Ponadto zauważyć należy, że Gminy nie otrzymują dofinansowania na zatrudnienie pracowników wykonujących zadania związane z zarządzaniem kryzysowym. Budżet gminy często nie bilansuje się na poziomie bieżącym. Małe gminy, jaką jest również Łądek-Zdrój nie mogą sobie pozwolić na zatrudnianie zbyt wielu pracowników, w związku z tym często pracownicy wykonują wiele zadań z różnych zakresów. W mojej opinii przydzielenie zadań związanych z zarządzaniem kryzysowym jednemu pracownikowi nie wpłynęły na przebieg działań i sposób ich prowadzenia. Skala wydarzenia nie była do przewidzenia, dlatego podejmowane działania były wywołane w dużym stopniu reagowaniem na bieżąco, zgodnie z potrzebą wynikającą z danej sytuacji.*

(akta kontroli str. 1521-1526)

NIK zwraca uwagę, że przydzielenie jednemu pracownikowi zadań z zakresu zarządzania kryzysowego jako jednego z wielu przez niego realizowanych¹⁵, stwarzało ryzyko nienależytego wykonywania powierzonych obowiązków, na co wskazują nieprawidłowości opisane w dalszej części wystąpienia.

Zarządzeniem nr 0050.183.2011 z 26 sierpnia 2011 r. Burmistrz powołał GZZK, w skład którego wchodził: a/ Burmistrz jako Przewodniczący Zespołu; b/ Zastępca Burmistrza; c/ Sekretarz Miasta; d/ Dyrektor Zarządu Budynków Komunalnych; e/ Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej; f/ Komendant Straży Miejskiej; g/ Prezes Ochotniczej Straży Pożarnej w Łądku Zdroju; h/ Prezes Ochotniczej Straży Pożarnej w Trzebieszowicach; i/ Przedstawiciel Komendanta Komisariatu Policji w Łądku Zdroju. W zarządzeniu wskazano m.in., że skład może zostać poszerzony o pracowników zespolonych służb, inspekcji i straży, skierowanych przez przełożonych do wykonywania zadań w tym zespole na wniosek Burmistrza, a także o przedstawicieli społecznych organizacji ratowniczych oraz inne osoby.

---

¹⁵ Dodatkowo pracownik ten wykonywał zadania z zakresu spraw obronnych i obsługi informatycznej.

Zgodnie z § 4 tego zarządzenia, Burmistrz miał zapewnić na obszarze miasta całodobowe alarmowanie członków GZZK, a w sytuacjach kryzysowych, całodobowy dyżur w celu zapewnienia przepływu informacji oraz dokumentowania prowadzonych czynności.

(akta kontroli str. 80-82)

Pracownik, któremu przypisano realizację zadań z zakresu zarządzania kryzysowego dysponował służbowym telefonem komórkowym, na którym zainstalowano aplikację e-remiza, poprzez którą otrzymywał powiadomienia o wszystkich zdarzeniach na terenie gminy zgłaszanych do jednostki OSP w Łądku-Zdroju. Aplikację tę posiadał również Burmistrz oraz Zastępca Burmistrza. Łączność zapewnić miał również zlokalizowany w siedzibie Urzędu radiotelefon Hytera MD785 z zasilaczem stabilizowanym ZS10 oraz akumulatorem o pojemności 26Ah. W przypadku dłuższej przerwy w dostawach prądu zasilanie radiotelefonu zapewnić miał zespół prądotwórczy będący na stanie magazynu przeciwpowodziowego.

(akta kontroli str. 1070-1089, 1099-1104, 1192)

Burmistrz wyjaśnił: *Prawidłowość działania radiotelefonu sprawdzana jest codziennie. O godzinie 8:00 następuje wywołanie ze stanowisk a w biurze Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Kłodzku i wywoływane są wszystkie gminy powiatu kłodzkiego. Dokumentację prowadzi Starostwo Powiatowe. W czasie zagrożenia powodziowego we wrześniu 2024 r. łączność ze służbami oraz ze starostwem odbywała się głównie poprzez połączenia telefoniczne. Po zaniku sieci GSM w biurze zarządzania kryzysowego pełniony był dyżur przy radiostacji. Po przejściu fali powodziowej i po powrocie do urzędu ze względu na brak prądu podłączony został agregat prądotwórczy, który pozwolił uruchomić sieć Internet, a to pozwoliło na łączność dzięki aplikacjom typu WhatsApp czy Wi-Fi Calling znacznie ułatwiało to komunikację. Radiotelefon był przez cały ten czas aktywny.*

(akta kontroli str. 1114)

Nie negując skuteczności użytkowania powszechnie dostępnego komunikatora, NIK zauważa, że stanowił on oprogramowanie nieautoryzowane, co stwarzało ryzyko niezapewnienia odpowiedniego poziomu ochrony przekazywanych danych.

3. W Gminie sporządzono *Plan Zarządzania Kryzysowego Gminy Łądek-Zdrój 2018*, który na polecenie Burmistrza został opracowany przez Podinspektora ds. Zarządzania Kryzysowego, Spraw Obronnych i Obsługi Informatycznej. W świetle zapisów GPZK, plan sporządzono na podstawie materiałów przekazanych przez Starostwo Powiatowe w Kłodzku (Powiatowy Plan Zarządzania Kryzysowego) przy współpracy z przedstawicielami gmin Stronie Śląskie oraz Bystrzyca Kłodzka. Plan ten został skonsultowany z pracownikami Urzędu Miasta i Gminy Łądek-Zdrój i 10 stycznia 2019 r. uzyskał pozytywną opinię GZZK, czym wypełniono obowiązek określony w art. 14 ust. 8 pkt 4 w związku z art. 19 ust. 5 ustawy o zarządzaniu kryzysowym.

(akta kontroli str. 83-214)

Treść GPZK uzgodniono z kierownikami powiatowych służb, straży i inspekcji, planowanych do wykorzystania przy realizacji przedsięwzięć określonych

w planie, tj. z: Komendantem Powiatowym Państwowej Straży Pożarnej w Kłodzku, Komendantem Powiatowym Policji w Kłodzku, Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Kłodzku, Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Kłodzku, Powiatowym Inspektorem Nadzoru budowlanego w Kłodzku, Wojskowym Komendantem Uzupełnień w Kłodzku, Prezesem Ochotniczej Straży Pożarnej w Łądku-Zdroju, Prezesem Ochotniczej Straży Pożarnej w Trzebieszowicach, Kierownikiem Ośrodka Pomocy Społecznej w Łądku-Zdroju oraz Komendantem Komisariatu Policji w Łądku-Zdroju.

(akta kontroli str. 89)

Urząd nie posiadał dokumentów potwierdzających przedłożenie GPZK Staroście Kłodzkiemu celem zatwierdzenia oraz wytycznych i zaleceń do tego planu sformułowanych przez Starostę Kłodzkiego. Inspektor ds. zarządzania kryzysowego, spraw obronnych i obsługi informatycznej wyjaśnił: *Plan zarządzania kryzysowego został zatwierdzony przez Starostę Kłodzkiego w styczniu 2019 r. Przed przekazaniem do zatwierdzenia plan był wielokrotnie konsultowany z pracownikami Wydziału Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Kłodzku. Wydział ten organizował też w roku 2018 spotkania, w trakcie których omawiane było tworzenie planu. Obecnie nie pamiętam czy wraz z zatwierdzonym planem wydane były jeszcze dodatkowe uwagi lub wnioski. W swojej dokumentacji nie posiadam także pisma, które zatwierdzałyby plan. Od dnia zatwierdzenia Starosta nie zwracał się o jego aktualizację i nie przekazywał wytycznych co do tego planu.*

(akta kontroli str. 1100)

Starosta Kłodzki poinformował, że z uwagi na upływ czasu od procesu zatwierdzania gminnych planów zarządzania kryzysowego oraz fakt, iż osoby bezpośrednio zaangażowane w ten proces nie pracują już w Starostwie Powiatowym w Kłodzku odtworzyć można tylko częściowo proces opracowania i zatwierdzenia gminnych planów zarządzania kryzysowego.

Starosta nie wydawał zaleceń w związku z aktualizacją Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego z dnia 3 marca 2022 r. W załączeniu do pisma nr ZKB.5520.04.2019 z dnia 6 sierpnia 2019 r. odesłano zatwierdzony przez Starostę Kłodzkiego Plan Zarządzania Kryzysowego Gminy Łądek-Zdrój 2018. W piśmie tym Starosta rekomendował aktualizowanie planu na bieżąco oraz sformułował listę uwag, które miały być niezwłocznie uwzględnione, tj. a/ dołączenie do planu przekładek wyróżniających części planu; b/ uzupełnienie na str. 6. daty opiniowania przez GZZK oraz podpisu przewodniczącego GZZK; c/ na str. 99 uwzględnienie nowego wzoru Sprawozdania z realizacji działań krótkoterminowych (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2018 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza¹⁶, Załącznik 13.); d/ uzupełnienie na stronach od 121 do 161 daty zatwierdzenia PRK przez Burmistrza; e/ uzupełnienie na stronach od 171 do 182 daty zatwierdzenia SPO¹⁷ przez Burmistrza, uzupełnienie daty zatwierdzenia PRK przez Burmistrza; f/ wykreślenie na str. 222 zapisu: „i wg zatwierdzonych przez Wojewodę

---

¹⁶ Dz.U. poz. 1120.

¹⁷ Standardowa procedura operacyjna.

procedur"; g/ wykreślenie na str. 225 przypisu nr 27 w III cz. planu, ponieważ przywołane pismo jest pismem skierowanym do Starosty i nie było przesyłane do innych jednostek.

(akta kontroli str. 1135, 1147-1148)

Do dnia kontroli NIK, tj. 24 czerwca 2025 r. GPZK nie był aktualizowany, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego – w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 91)

W GPZK wskazano m.in., że na długości 17 km przez gminę Łądek-Zdrój przepływa rzeka Biała Łądecka. Na terenie gminy nie znajdowały się zbiorniki pełniące funkcje przeciwpowodziowe oraz wały przeciwpowodziowe. Urozmaicona rzeźba terenu, przy dość dużych opadach atmosferycznych w Górach Żółtych oraz w położonych na południu Górach Białskich i Masywie Śnieżnika, stwarza dogodne warunki naturalne do występowania zagrożenia powodziowego. Okresowe gwałtowne wezbrania powodują zalanie terenów w obszarze doliny Białej Łądeckiej. Teren powiatu najbardziej jest zagrożony powodziami rzecznyymi, ponadto występują tu powodzie związane z ulewnymi, nawałnymi deszczami oraz powodzie roztopowe, zatorowe i śryżowe¹⁸. Warunki fizjograficzne oraz hydrografia powiatu kłodzkiego ograniczają możliwość przewidywania wielkości opadów i skutków, jakie te opady wywołają, zwłaszcza, że powodzie na potokach i rzekach górskich trwają zaledwie kilka godzin. Nawet krótkotrwałe ulewne deszcze na terenach o dużych spadkach, przy wypełnionej retencji podłoża, powodują gwałtowny przybór wody w ciekach, stwarzając tym samym wzrost zagrożenia powodziowego. Nagłe i szybkie zmiany w korytach rzek utrudniają wczesne ostrzeżenie i ewakuację ludności z terenów zagrożonych.

GPZK nie zawierał mapy zagrożenia powodzią i mapy ryzyka dotyczącego powodzi, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Według tego planu dostęp do map, które pokazują obszary zagrożone powodzią w różnych scenariuszach, zapewniał Internetowy System Osłony Kraju – Hydroportal (https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/). Ponadto zapisy planu wskazywały na zlokalizowany na terenie powiatu kłodzkiego LSOP, którego punkty pomiarowe działają w sposób ciągły, automatyczny, bezobsługowy, a dane pomiarowe przesyłane są co 15 minut do serwera centralnego w Starostwie Powiatowym w Kłodzku.

(akta kontroli str. 96-98)

Zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego w trakcie powodzi ujęto w formie siatki bezpieczeństwa. Wskazywała ona ogólne funkcje podmiotów zarządzania kryzysowego w każdej z faz zarządzania kryzysowego (zapobieganie, przygotowanie, reagowanie i odbudowa), nie przypisując podmiotom wiodącym i pomocniczym szczegółowych zadań, które wynikają wprost z odnoszących się do ich działalności ustaw i rozporządzeń. Zgodnie

---

¹⁸ Śryż - kryształki lodu, tworzące się w wodzie rzek po jej ochłodzeniu się nieco poniżej 0°C.

z zestawieniem sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych gmina dysponowała: a/ stanem osobowym i wyposażeniem jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych: OSP KSRG Łądek-Zdrój, OSP KSRG Trzebieszowice, OSP Skrzyńska, OSP Konradów, OSP Radochów; b/ funkcjonariuszami i pracownikami Straży Miejskiej; c/ środkami transportu Referatu Gospodarki Leśnej i Wydziału Mienia i Ochrony Środowiska; d/ stanem osobowym Ośrodka Pomocy Społecznej. Wskazano również listę podstawowego sprzętu ratowniczego znajdującego się w jednostkach OSP. W GPZK określono także zespół na wypadek sytuacji kryzysowych, w tym wystąpienia powodzi (monitorowanie zagrożeń, tryb uruchamiania niezbędnych sił i środków, procedury reagowania kryzysowego, współdziałanie między siłami uczestniczącymi w realizacji przedsięwzięć).

(akta kontroli str. 105-110)

W świetle zapisów części III. 5.5. GPZK – *obszary i rejonry zagrożone na terenie powiatu kłodzkiego* – w przypadku ewakuacji pierwszego¹⁹ i drugiego stopnia²⁰, w ramach *Planu operacyjnego ochrony przed powodzią Gminy Łądek-Zdrój*, miał być przygotowany plan ewakuacji ludności i inwentarza z rejonów zagrożonych powodzią. Ludność z rejonów zagrożonych przemieszczana miała być do miejsc zastępczego zakwaterowania wyznaczonych na terenie Gminy Łądek-Zdrój lub gmin sąsiednich (wg osobnych uzgodnień). Ponadto w pkt 8.2. – Organizacja ochrony przed zagrożeniami wskazano, że: w odniesieniu do katalogu zagrożeń i matrycy ryzyka na terenie Gminy Łądek-Zdrój największy nacisk kładzie się na ochronę przed powodzią dążąc do zabezpieczenia zdrowia, życia i mienia mieszkańców oraz ochrony środowiska, a także zminimalizowania skutków powodzi. Szczegółowe dane oraz ustalenia w tym zakresie zawarte miały być w *Planie operacyjnym ochrony przed powodzią Gminy Łądek-Zdrój*, w szczególności

---

¹⁹ Wg zapisów GPZK, polega ona na niezwłocznym przemieszczeniu ludności, zwierząt, mienia z obszarów/miejsc, w których wystąpiło nagle, nieprzewidziane bezpośrednie zagrożenie, poza strefę zagrożenia. Realizuje się ją natychmiast po zaistnieniu zagrożenia dla życia, zdrowia i mienia. Organizuje się ją na polecenie wójta, burmistrza (prezydenta miasta). Ewakuację może także zarządzić osoba kierująca akcją ratunkową na terenie objętym tą akcją. Kierujący akcją ratunkową zobowiązany jest każdorazowo powiadomić właściwy organ administracji samorządowej o podjęciu takiej decyzji, podając w szczególności: 1) rejon, teren, obiekty lub zespół budynków, dla którego zarządził ewakuację, 2) rodzaj zagrożenia, który był czynnikiem determinującym ogłoszenie ewakuacji, 3) liczbę ewakuowanych, 4) miejsce, do którego dokonano ewakuacji.

²⁰ Wg zapisów GPZK, polega ona na uprzednio przygotowanym planowym przemieszczeniu ludności, zwierząt, mienia z rejonów przyległych do zakładów, obiektów hydrotechnicznych, ze stref zalewowych oraz rejonów przyległych do innych obiektów stanowiących potencjalne zagrożenie dla ludności, zwierząt lub mienia w przypadku ich uszkodzenia lub awarii. Realizuje się ją w sytuacji wystąpienia symptomów takiego zagrożenia. Decyzję o przeprowadzeniu ewakuacji I i II stopnia, w zależności od rodzaju i skali zagrożenia podejmują: a) wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta, wojewoda z obszarów bezpośrednio zagrożonych; b) organy kierujące działaniami w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia, a w zależności od obszaru objętego klęską: wójt (burmistrz, prezydent miasta) - jeżeli stan klęski żywiołowej wprowadzono tylko na obszarze gminy; starosta - jeżeli stan klęski żywiołowej wprowadzono na obszarze więcej niż jednej gminy wchodzącej w skład powiatu; wojewoda - jeżeli stan klęski żywiołowej wprowadzono na obszarze więcej niż jednego powiatu wchodzącego w skład województwa; minister właściwy do spraw wewnętrznych lub inny (właściwy) minister - jeżeli stan klęski żywiołowej wprowadzono na obszarze więcej niż jednego województwa; wojewoda w przypadku zdarzeń radiacyjnych o zasięgu wojewódzkim; minister właściwy do spraw wewnętrznych w przypadku zdarzeń radiacyjnych o zasięgu krajowym. Źródłem definicji były Wytyczne Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 17 października 2008 r. w sprawie zasad ewakuacji ludności, zwierząt, mienia na wypadek masowego zagrożenia.

miały być wyznaczone osoby bezpośrednio odpowiedzialne za organizację ewakuacji oraz określone niezbędne siły i środki.

W trakcie kontroli NIK nie przedłożono *Planu operacyjnego ochrony przed powodzią Gminy Łądek-Zdrój*, a w konsekwencji również wskazanego wyżej planu ewakuacji, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego – w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ponadto w latach 2022-2024 (do września) Burmistrz nie zarządzał, nie organizował i nie prowadził szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu zarządzania kryzysowego, w związku z czym nie wypełnił obowiązku wynikającego z art. 19 ust. 2 pkt 3 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 175-176, 179-180, 196, 1062, 1192)

4. Sprzęt i materiały przeznaczone do wykorzystania w bezpośrednich akcjach przeciwpowodziowych zgromadzone w ramach gminnego magazynu przeciwpowodziowego przechowywane były w jednostkach Ochotniczej Straży Pożarnej w Łądku-Zdroju, Trzebieszowicach, Konradowie, Radochowiu oraz Skrzynce. Inspektor ds. zarządzania kryzysowego wyjaśnił: *Nie tworzono odrębnego punktu magazynowego, który pełniłby funkcję magazynu przeciwpowodziowego. W budynku Urzędu brak jest miejsca, w którym można byłoby zmagazynować takie materiały. Lokalizacja magazynów w remizach OSP wpływa na skrócenie czasu reakcji na zagrożenia.* Na 12 czerwca 2024 r. Gmina dysponowała samochodami ciężarowymi (4), workami (8000), pochodniami (500), zespołami oświetleniowymi (2), zespołami prądotwórczymi (2), sprzętem pływającym (1), plandekami (6). W skład posiadanych sił i środków wchodził strażacy OSP (100) oraz strażnicy miejscy (3). Jako miejsca zastępczego zakwaterowania wskazane było Liceum Ogólnokształcące przy ul. Polnej 2 i Szkoła Podstawowa nr 1 przy ul. Kościelnej 31 w Łądku-Zdroju, budynek byłego gimnazjum przy ul. Zamenhofa 2, Przedszkole z oddziałami integracyjnymi przy ul. Powstańców Wielkopolskich 26A oraz pensjonaty i hotele. Wykaz sił i środków jakimi dysponowała Gmina, wykaz osób odpowiedzialnych, stany magazynowe oraz wykaz ilościowy osób do ewakuacji przekazywany był dwa razy w roku do Starostwa Powiatowego w Kłodzku.

(akta kontroli str. 1070-1089, 1099, 1521-1526)

Magazyn przeciwpowodziowy był uzupełniany w związku z niekorzystnymi prognozami oraz zagrożeniem powodziowym m.in. w dniu 12 września 2024 r. – zamówiono dodatkowo 4 tys. worków do napełniania piaskiem. Ponadto w dniu 14 września otrzymano: a/ 25 ton piasku z hurtowni budowlanej w Łądku, który następnie przekazano w ilości po 5 ton do miejscowości: Trzebieszowice, Radochów, Konradów, Orłowiec oraz Lutynia, b/ 5 tys. worków na podstawie zapotrzebowania z magazynu przeciwpowodziowego Wojewody Dolnośląskiego; c/ 32 tys. worków, przekazanych przez Polski Czerwony Krzyż, z których 10 tys. worków przekazano do gminy Stronie Śląskie.

(akta kontroli str. 599, 1189)

Według GPZK na terenie gminy Łądek-Zdrój nie znajdowały się żadne zbiorniki pełniące funkcje przeciwpowodziowe oraz wały przeciwpowodziowe. Burmistrz

wyjaśnił: *Na terenie gminy Łądek-Zdrój znajduje się jeden wał przeciwpowodziowy zlokalizowany we wsi Radochów pomiędzy 18 a 19 km rzeki Biała Łądecka. W okresie objętym kontrolą Burmistrz Łądko-Zdroju nie uczestniczył w przeglądach w/w wału oraz nie był informowany o jego stanie. W okresie zagrożenia powodziowego wał zabezpieczany był przez OSP Radochów, działania polegały na podniesieniu workami z piaskiem korony wału oraz na zabezpieczeniu przesiąków przez wał.*

(akta kontroli str. 98, 1115)

5. W trakcie powodzi w niepełnym zakresie zrealizowano zadania określone w GPZK. Burmistrz uruchomił i zapewnił działanie GZZK oraz kierował pracami i realizacją zadań tego zespołu ujętych w GPZK. W dniach od 12 do 15 września 2024 r. odbyło się osiem posiedzeń tego zespołu, które zostały udokumentowane odręcznymi notatkami oraz listami obecności. Nie protokołowano jednak żadnych posiedzeń tego zespołu, które były organizowane w dniach 16-18 września 2024 r.

Pomimo przekroczenia stanów ostrzegawczych i alarmowych²¹ na rzece Biała Łądecka w Łądku-Zdroju, Burmistrz nie ogłaszał i nie odwoływał pogotowia i alarmu przeciwpowodziowego na podstawie art. 31a ustawy o samorządzie gminnym, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Decyzję o ogłoszeniu pogotowia przeciwpowodziowego oraz alarmu przeciwpowodziowego na terenie całego powiatu kłodzkiego podjął Starosta Kłodzki w dniu 13 września 2024 r. odpowiednio o godz. 8:00 oraz o 12:00²². Nastąpiło to przed przekroczeniem stanu ostrzegawczego (80 cm) oraz alarmowego (120 cm) na rzece Biała Łądecka w punkcie pomiaru H-14 w Łądku-Zdroju²³, tj. przed wystąpieniem przesłanek do ogłoszenia tych stanów przez Burmistrza.

(akta kontroli str. 507-510, 530-532, 538-571, 1063, 1094, 1505-1506)

Burmistrz poinformował mieszkańców o zagrożeniu związanym z przewidywanymi intensywnymi opadami deszczu i podjął decyzję o ewakuacji mieszkańców, czym wypełnił zadanie określone w GZZK. W związku z przewidywanymi intensywnymi opadami deszczu oraz zagrożeniem wystąpienia powodzi na stronie Urzędu zamieszczono dwa komunikaty, tj.: z 13 września 2024 r. o uruchomieniu całodobowego dyżuru telefonicznego i gotowości niesienia pomocy przez służby gminne oraz z 14 września 2024 r. o potrzebie ewakuacji. Komunikat o potrzebie ewakuacji zawierał jednak ogólną informację, że w miejscach zagrożonych pojawią się strażacy i poinformują o zasadach ewakuacji, a osoby chcące ewakuować się indywidualnie miały udać się do remizy OSP lub skontaktować się pod wskazanym numerem telefonu.

---

²¹ Stan ostrzegawczy został przekroczony 13 września 2024 r. o godz. 13:25 i wynosił 80,3 cm, a stan alarmowy został przekroczony w tym samym dniu o godz. 21:13 i wynosił 121 cm.

²² Przesłane do UM w Łądku-Zdroju 13 września 2024 r. o godz. 8:08 oraz 12:02.

²³ O godz. 8:05 poziom rzeki w tym punkcie wynosił 73,2 cm, a o godz. 12:08 wynosił 74,7 cm.

Nie wskazano w nim również wyznaczonych na terenie Gminy Łądek-Zdrój miejsc zastępczego zakwaterowania²⁴, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1158-1186, 1507-1512, 1518-1520)

W dniach od 14 do 15 września 2024 r. Burmistrz drogą elektroniczną otrzymał trzy powiadomienia o spotkaniach Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego (on-line z wykorzystaniem Microsoft Teams). Spotkania te nie były dokumentowane przez pracowników Urzędu, a Burmistrz wyjaśnił, że nie ma pewności, czy w spotkaniach tych uczestniczył osobiście lub inny pracownik.

(akta kontroli str. 1225-1230)

Pierwsze posiedzenie GZZK podczas powodzi odbyło się 12 września 2024 r. Uzgodniono wówczas treść komunikatu informacyjnego dla mieszkańców w związku z prognozowanymi długotrwałymi opadami deszczu, który wydano dzień później. Poinformowano w nim o uruchomieniu całodobowego dyżuru telefonicznego oraz o ogłoszeniu przez Starostę Kłodzkiego pogotowia przeciwpowodziowego na obszarze powiatu kłodzkiego. W posiedzeniu uczestniczyło 21 osób, co zostało udokumentowane krótką notatką. W trakcie kontroli NIK przedłożono również odręczne notatki oraz listy obecności z posiedzeń GZZK w dniach: a/ 13 września 2024 r. o godz. 9:00, 13:00 i 18:00; b/ 14 września 2024 r. o godz. 8:00, 13:00 i 18:00; c/ 15 września 2024 r. o godz. 19:00. Notatki z posiedzeń GZZK, z uwagi fragmentaryczne informacje i zapisy, nie pozwalały na pełne i jednoznaczne odtworzenie przebiegu zdarzeń i podjętych działań przez ten zespół działań.

W trakcie kontroli NIK nie przedłożono żadnych protokołów z posiedzeń GZZK, które miały miejsce w okresie 16-18 września 2024 r., tj. do dnia zawieszenia uprawnień Burmistrza²⁵, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 538-571)

Z przedłożonych notatek ze spotkań GZZK wynikało m.in., że:

1/ w dniu 12 września: a/ uzgodniono treść komunikatu informacyjnego i utworzono listę pracowników dyżurujących pod całodobowym numerem telefonu; b/ planowano zorganizowanie do końca dnia 10 tys. worków; c/ zlecono przygotowanie worków z piaskiem (ok. 200 worków) oraz kolejne 200 na następny dzień; d/ zabezpieczono 35 miejsc z materacem; e/ stwierdzono konieczność zabezpieczenia okolicznych miejscowości w piasek (po 5 ton); f/ ustalono zasady ewakuacji dla chętnych – jako pierwszy kontakt wskazano OSP i inspektora ds. zarządzania kryzysowego;

---

²⁴ Dwa razy w roku do Starostwa Powiatowego w Kłodzku przesyłane były dane aktualizacyjne związane z planem operacyjnym powiatu, które zawierały między innymi wyznaczone miejsca do ewakuacji. Baza miejsc długoterminowej relokacji mieszkańców, aktualizowana jest na bieżąco poprzez aktualne dane o miejscach zakwaterowania przekazywane przez Informację Turystyczną. Ostatnią aktualizacją takich miejsc przesłano w dniu 12 września 2024 r.

²⁵ Z dniem 18 września 2024 r. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji zawiesił uprawnienia Burmistrza w zakresie działań prowadzonych w celu zapobieżenia skutkom powodzi z września 2024 r. oraz ich usunięcia, wyznaczając jednocześnie pełnomocnika do kierowania działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia oraz usunięcia skutków powodzi z września 2024 r. w osobie Pana Nadbrygadiera Michała Kamienieckiego.

2/ w dniu 13 września o godz. 9:00: a/ ustalano ilość potrzebnych worków z piaskiem; b/ prowadzono rozmowy z sołtysami w sprawie potrzeb i pomocy przy rozładunku; c/ zadysponowano jednostki OSP w celu rozeznania sytuacji; d/ redagowano wiadomości do mieszkańców; d/ podano do wiadomości numer telefonu alarmowego do OSP; e/ określono miejsca ewakuacji (hostel Urszula, ośrodek wypoczynkowy Hel – łącznie 80 miejsc); f/ potwierdzono ewakuację czterech osób;

3/ w dniu 13 września z godz. 13:00 oraz 18:00 – notatki zawierały szczątkowe informacje w zakresie dysponowania workami z piaskiem i były nieczytelne;

4/ w dniu 14 września o godz. 8:00: a/ ustalono priorytety działań wskazując, że poziom wody w rzece ma podnieść o ok. 1m; b/ zapewniono 80 noclegowych w dwóch pensjonatach; c/ stwierdzono konieczność upublicznienia informacji o potrzebie ewakuacji (o godz. 8:00); d/ ewakuowano 17 osób m.in. z ulicy Langiewicza; e/ potwierdzono, że mimo propozycji, żaden z mieszkańców Stójkowa oraz osoby przebywające w hotelu Marianna nie wyraziły zgody na ewakuację; f/ zarządzono informowanie mieszkańców o potrzebie ewakuacji z wykorzystaniem megafonu;

5/ w dniu 14 września o godz. 13:00: a/ podjęto decyzje o zabezpieczeniu newralgicznych miejsc workami z piaskiem i „bigbagami” – m.in. ul. Wiejska, ul. Nadbrzeżna, okolice wiaduktu, ul. Widok, ul. Wiosennej; b/ stwierdzono brak zainteresowania ewakuacją ze strony mieszkańców; c/ dysponowano worki z piaskiem wg zapotrzebowania; d/ potwierdzono brak zgłoszeń zalania lokali mieszkalnych;

6/ w dniu 14 września o godz. 18:00: a/ na bieżąco reagowano na zapotrzebowanie na worki z piaskiem; b/ ustalono dostępność miejsc noclegowych dla 75 osób; c/ podjęto decyzję o dalszym informowaniu mieszkańców o potrzebie ewakuacji przez służby w terenie;

7/ w dniu 15 września o godz. 19:00 (po przejściu fali powodziowej i obniżeniu poziomu rzeki): a/ określono potrzebę przekazywania żywności mieszkańcom; b/ podjęto decyzję o kontakcie ze Starostą i Wojewodą w sprawie pomocy; c/ organizowano pomoc, dokonywano analizy strat, identyfikowania i lokalizowania newralgicznych uszkodzeń (sieci, mostów itp.).

Ze wskazanych notatek nie wynikało, kiedy, od kogo i o której godzinie Burmistrz uzyskał informację o rozmywaniu wału zbiornika w Stroniu Śląskim, co stanowiło zagrożenie zwiększonej fali powodziowej w Łądku-Zdroju. Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego w Kłodzku w dniu 15 września 2024 r. o godz. 00:38 drogą elektroniczną przekazał wiadomość pochodzącą z Centrum Operacyjnego Ochrony Przeciwpowodziowej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. W wiadomości tej wskazano, że *po konsultacji z kierownikiem tego zbiornika zapora była stabilna. Jedynie przelanie się wody przez korpus ziemnej zapory mogło doprowadzić do powstania przebiccia. Wpływ na jej stabilność ma czas, w którym będzie utrzymywany maksymalny poziom piętrzenia. Wskazano również, że na razie zapora piętrzy kilkanaście godzin, zatem nie powinno wystąpić jej uplastycznienie. Zapora posiadała system drenarski obniżający poziom wody w jej korpusie. W wiadomości tej wskazano również, że ewakuacja ludności jest zasadna, ponieważ zbiornik przestał pełnić swoją funkcję z powodu wykorzystania*

100% rezerwy powodziowej. Burmistrz wyjaśnił, że podczas jednego ze spotkań GZZK w dniu 14 września 2024 r., hydrolog wchodzący w skład tego zespołu ocenił prawdopodobieństwo awarii zapory w Stroniu Śląskim w stosunku 50/50. Nie otrzymałem oficjalnej informacji o rozmyciu tamy w Stroniu Śląskim. Informację taką uzyskałem w trakcie przepływu fali przez miasto przysłuchując się rozmowie strażaka OSP, który w dniu 15 września poprzez radio rozmawiał z innym strażakiem o tym, iż w Stroniu wał przy tamie uległ rozmyciu. Godziny tej rozmowy nie jestem w stanie podać, było to już po opuszczeniu budynku urzędu oraz po przejściu w wyższy teren w okolicach budynku Liceum przy ul. Polnej. Informację o awarii tamy uzyskał też inspektor ds. zarządzania kryzysowego odbierając telefon od pracownika Starostwa Powiatowego w Kłodzku, rozmowa została odebrana w dniu 15 września 2024 r. o godzinie 12:34. Wcześniejsze działania informacyjne dotyczące potrzeby ewakuacji trafiły do mieszkańców już od soboty 14 września 2024 r. zarówno w Stójkowie, Radochowie, jak i w Trzebieszowicach. Pomimo wielokrotnych prób przekazania informacji o zagrożeniu, wiele osób nie opuściło mieszkań.

(akta kontroli str. 516, 538-571, 1189-1191, 1521-1526)

Ze Sprawozdania z prowadzonych akcji powodziowych na obszarze gminy Łądek-Zdrój, sporządzonego przez Burmistrza na polecenie Wojewody Dolnośląskiego²⁶ wynikało m.in., że:

1/ Podczas pierwszego posiedzenia GZZK postawiono w stan gotowości jednostki OSP Łądek-Zdrój oraz OSP Trzebieszowie; na terenie zakładu komunalnego zlecono przygotowanie 300 szt. worków przeciwpowodziowych napełnionych piaskiem do zabezpieczenia najbardziej newralgicznych miejsc na terenie gminy; przygotowano całodobowy dyżur pracowników w godzinach popołudniowych od dnia 13 września od godziny 15:30 do niedzieli 15 września; zamówiono również dodatkowe 4 000 szt. worków do odbioru kolejnego dnia z Kłodzka; zapewniono 35 miejsc z materacami; po 5 ton piasku miało być przewiezione do okolicznych wsi (Radochowa, Konradowa i Trzebieszowic).

2/ Podczas trzech posiedzeń 13 września: a/ podjęto decyzję o przekazaniu informacji do sołtysów, gdzie można otrzymać worki z piaskiem; b/ do lokalnych jednostek OSP dowieziono również zapas piasku; c/ wszystkie pięć OSP z terenu gminy zostało podniesione do gotowości; d/ do godzin wieczornych wszystkie zgłoszenia od mieszkańców były zrealizowane; e/ przygotowano również 40 miejsc ewakuacyjnych w hotelach; wyznaczono punkt przyjęcia osób ewakuowanych została - remiza OSP Łądek-Zdrój, gdzie dyżur pełniły pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Łądku-Zdroju; f/ w nocy z piątku na sobotę ewakuowano 16 osób z ulicy Langiewicza; g/ na 14 września (sobota) na godzinę 8:00 zwołano posiedzenie zespołu zarządzania kryzysowego rozszerzonego o kolejne osoby w tym przedstawicieli OPS, Łądeckich Usług Komunalnych sp. z o.o. (spółka komunalna wraz z wodociągami i oczyszczalnią ścieków), Policji (Zastępca Komendanta Powiatowego w Kłodzku, Komendant Komisariatu Policji w Łądku-Zdroju), przedstawicieli Państwowej Straży Pożarnej (Zastępca Komendanta Powiatowego PSP, Z-ca dowódcy JRG PSP w Bystrzycy Kłodzkiej);

---

²⁶ Wzór sprawozdania i pismo Wojewody Dolnośląskiego przekazał Starosta Kłodzki w dniu 12 grudnia 2024 r. Burmistrz przekazał Staroście sprawozdanie w dniu 27 grudnia 2024 r.

h/ podjęto przygotowania do akcji informacyjnej o ewakuacji w mediach społecznościowych i stronie internetowej Urzędu.

3/ W nocy z 14 na 15 września kilkakrotnie podejmowano próby poinformowania mieszkańców o potrzebie ewakuacji, tylko nieliczne osoby udały się do remizy OSP lub wyznaczonych przez OPS punktów noclegowych.

Burmistrz wyjaśnił, że *nie wnioskował do Wojewody o uruchomienie alertu RCB z uwagi na brak oficjalnej informacji o zagrożeniu. W tamtym okresie były ciągłe zaniki sieci, w związku z czym alert mógł być nieskuteczny i nie dotrzeć do dużej grupy mieszkańców.*

(akta kontroli str. 1521-1526)

4/ 15 września z uwagi na przelewającą się brzeg rzeki wodę nadal informowano mieszkańców o potrzebie ewakuacji, a ok. 11:30 główna część sztabu została przeniesiona do remizy OSP.

5/ Ok. godziny 12:00 otrzymano informację o awarii zbiornika w Stroniu Śląskim (informacja podana w komunikacji radiowej do Straży Pożarnej), w związku z czym Burmistrz zarządził powszechną ewakuację na wyższe kondygnacje budynków lub w bezpieczne miejsca (akcję informacyjną prowadziło OSP wraz z Policją poprzez megafony na pojazdach). Duża część starszych mieszkańców została przyjęta w budynku Liceum Ogólnokształcącego ul. Polna 2.

6/ Około godziny 13:00, po przejściu fali kulminacyjnej, odbyło się zebranie sztabu w budynku Przedszkola Publicznego przy ul. Powstańców Wlkp. 26a. Podłączono agregat prądotwórczy w Urzędzie i sprawdzono łączność radiową i przez światłowód. O godzinie 15:57 udało się połączyć telefonicznie ze Starostwem Powiatowym w Kłodzku, a dzięki działającemu światłowodowi i podłączeniu do sieci Internet Burmistrz nawiązał połączenie z Wojewodą Dolnośląskim.

7/ Zostało zorganizowane zebranie GZZK (o godz. 19:00), w trakcie którego przedstawiono informację o aktualnej sytuacji w mieście i gminie.

8/ W dniach od 16 września do 18 września GZZK wykonywał zadania w trybie ciągłym z krótkimi odprawami, podczas których omawiano aktualny stan skutków powodzi, w celu organizowania pomocy i identyfikowania zagrożeń.

W Sprawozdaniu z prowadzonych akcji powodziowych na obszarze miasta i gminy Lądek-Zdrój, przekazanym Wojewodzie Dolnośląskiemu Burmistrz wskazał, że *konieczne jest usprawnienie systemu ostrzegania ludności. System taki powinien zostać tak przygotowany, aby jak najszybciej można było dotrzeć do dużej ilości mieszkańców i osób przebywających na terenie zagrożonym. Jedna syrena (w miejscowości tam, gdzie siedziby mają straże) nie pozwala na sprawne poinformowanie mieszkańców. Skala zdarzenia wskazuje, że część zabezpieczeń jest na zbyt niskim poziomie. Odcięcie całej gminy od zasilania energią elektryczną, brak zasięgów linii komórkowych jest bardzo odczuwalny przez mieszkańców. Zabezpieczenie urzędu w agregat pozwoliło nam na szybką łączność, jednak mieszkańcy mieli bardzo duży kłopot z powiadomieniem o konieczności pomocy, a mała ilość służb jakimi dysponuje gmina nie pozwoliła na szybkie dotarcie do*

wszystkich niekiedy potrzebujących natychmiastowej pomocy.

(akta kontroli str. 522-537)

Z dniem 18 września 2024 r. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji²⁷ zawiesił uprawnienia Burmistrza w zakresie działań prowadzonych w celu zapobieżenia skutkom powodzi z września 2024 r. oraz ich usunięcia, wyznaczając jednocześnie pełnomocnika do kierowania działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia oraz usunięcia skutków powodzi z września 2024 r. w osobie Pana Nadbrygadiera Michała Kamienieckiego²⁸. Zgodnie z pismem MSWiA zawieszenie uprawnień Burmistrza nastąpiło z uwagi na zaistnienie przesłanek uregulowanych w art. 13 ust. 2 pkt 2²⁹ ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej³⁰.

(akta kontroli str. 215-216)

Burmistrz wyjaśnił, że *nie posiadał ani wiedzy, ani dokumentów dotyczących skierowania przez Wojewodę wniosku o zawieszenie uprawnień*. Ponadto Burmistrz wskazał, że: *Nie było wydane żadne polecenie ani w formie ustnej, ani w formie pisemnej, które nie zostało wykonane oraz nie było żadnej informacji o niewłaściwym wykonaniu takiego polecenia. (...) Nie dokonywałem weryfikacji podstawy prawnej tego zawieszenia oraz prawidłowości podstawy prawnej powołania pełnomocnika, natomiast przyczyna tego zdarzenia – a więc nagłe zdarzenie, katastrofa żywiołowa w postaci powodzi i jej rozmiar była dla mnie wystarczającą przyczyną ich zawieszenia. Kierując się zaufaniem do aparatu Państwa uznałem prawidłowość podjętych przez Ministra rozstrzygnięć. (...) Ufałem, że podjęta decyzja jest prawidłowa, tym bardziej, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji dysponuje wyspecjalizowanym Departamentem Prawnym, który jak ufałem rozważył wszystkie kwestie prawne. Po drugie nagłość katastrofy żywiołowej i jej skutki, które trzeba było sprawnie i szybko usunąć powodowało brak możliwości organizacyjnych do podejmowania innych działań, w tym rozważań prawnych. Nie ustalałem szczegółowego zakresu zawieszonych mi uprawnień, albowiem w mojej ocenie było to wskazane w treści pisma Ministra z dnia 18 września 2024 r. Istotny był dla mnie zapis o „zawieszeniu uprawnień w związku z działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom powodzi oraz ich usunięcia”. Oceniając każdorazowo moje uprawnienia sprawdzałem, czy są one związane z zapobieżeniem skutkom powodzi oraz ich usunięciem. Treść pisma Ministra była dla mnie jednoznaczna, gdyż nie pozbawiała mi uprawnień zwierzchnika organizacyjnego pracowników Urzędu Miasta i Gminy Łądek-Zdrój oraz uprawnień z zakresu prawa pracy. Jedyne skutki jakie obecność pełnomocnika ministra wywarła na działalność Urzędu Miasta i Gminy to ograniczenie w dostępności do pomieszczeń udostępnionych pełnomocnikowi i jego sztabowi.*

(akta kontroli str. 495, 1126-1130, 1521-1526)

---

²⁷ Dalej: MSWiA.

²⁸ Dalej: Pełnomocnik.

²⁹ W świetle tego przepisu, zawieszenie odpowiednich uprawnień organu JST oraz wyznaczenie pełnomocnika do wykonywania tych uprawnień, było dopuszczalne tylko w sytuacji odmowy wykonania polecenia, o którym mowa w ust. 1, lub niewłaściwego wykonywania polecenia.

³⁰ Dz. U. z 2025 r., poz. 112. Dalej: ustawa o stanie klęski żywiołowej.

W dniach od 18 września do 15 października 2024 r. Pełnomocnik kierował działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia oraz usunięcia skutków powodzi, w tym powoływał *Zespół Zarządzania Kryzysowego Łądek-Zdrój*, w skład którego wchodził m.in. Burmistrz, Zastępca Burmistrza, Skarbnik, Sekretarz, Podinspektor ds. Zarządzania Kryzysowego oraz pracownicy Urzędu oraz OPS w Łądku-Zdroju. Wydawał również upoważnienia dla Burmistrza oraz jego Zastępcy m.in. do: 1/ dokonywania czynności związanych z przyjmowaniem oraz rozpatrywaniem wniosków o pomoc finansową w formie zasiłku celowego dla rodzin lub osób samotnie gospodarujących oraz zasiłku powodziowego, które poniosły szkodę w wyniku powodzi we wrześniu 2024 r.; 2/ powoływania komisji do spraw szacowania strat; 3/ dokonywania czynności związanych z pozyskiwaniem środków finansowych na usuwanie strat w mieniu komunalnym; 4/ zawierania umów dotacji, darowizn; 5/ zmian budżetu gminy; dysponowania środkami przeznaczonymi na zarządzanie kryzysowe oraz usuwania skutków klęsk żywiołowych; 6/ prowadzenia postępowań administracyjnych i wydawania decyzji administracyjnych w zakresie określonym odrębnymi przepisami, w związku z realizacją zadań z zarządzania kryzysowego oraz usuwania skutków klęsk żywiołowych; 7/ dokonywania czynności cywilnoprawnych niezbędnych do usuwania skutków powodzi oraz niezbędnych dla zapewnienia ciągłości funkcjonowania Urzędu Miasta i Gminy Łądek-Zdrój; 8/ do podpisania umowy dzierżawy nieruchomości dla celów związanych z gromadzeniem odpadów powstałych na skutek klęski żywiołowej w postaci powodzi na terenie miasta i gminy Łądek-Zdrój.

(akta kontroli str. 218-223, 241-242, 247-249, 252-253, 309-311, 314-322, 334-335, 343-401)

Burmistrz wyjaśnił: *Nie podejmowałem działań mających na celu sprawdzenie zasadności i zgodności z prawem wydanych przez Pełnomocnika Michała Kamienieckiego upoważnień, albowiem Pełnomocnik posiadał obsługę prawną i ufałem w prawidłowość tych dokumentów oraz prawidłowość umocowania Pełnomocnika i jego kompetencji. W mojej ocenie fakt zawieszenia moich uprawnień i wydawane przez Pełnomocnika upoważnienia nie wpłynęły negatywnie na bieżącą działalność urzędu. Śmiem twierdzić, że w mojej ocenie pomoc Pełnomocnika była niezwykle istotna w zakresie zapobieżenia skutków powodzi i ich usunięcia, przynajmniej w okresie bezpośrednio po powodzi. W ocenie Burmistrza wyznaczenie Pełnomocnika było uzasadnione i realnie wpłynęło na poprawę sytuacji i tempo działań związanych z usunięciem skutków powodzi w gminie. Zdaniem Burmistrza, Pełnomocnik miał możliwość bezpośredniego wpływu na specjalistyczne służby oraz możliwość wydawania im poleceń, co przyspieszyło i usprawniło koordynację działań na wielu polach. Samodzielna realizacja zadań bez wsparcia Pełnomocnika skutkowałaby wydłużeniem czasu usuwania skutków powodzi.*

(akta kontroli str. 1126-1130, 1383)

6. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 września 2024 r.³¹ na okres 30 dni wprowadzono stan klęski żywiołowej m.in. na obszarze całego powiatu

---

³¹ Rozporządzenie w sprawie wprowadzenia stanu klęski żywiołowej na obszarze części województwa dolnośląskiego, opolskiego oraz śląskiego - Dz. U. z 2024 r., poz. 1365.

kłódzkiego, na terenie którego leży Łądek-Zdrój. W czasie obowiązywania stanu klęski żywiołowej dopuszczono stosowanie następujących ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela: a/ obowiązku opróżnienia lub zabezpieczenia lokali mieszkalnych bądź innych pomieszczeń; b/ nakazu ewakuacji w ustalonym czasie z określonych miejsc, obszarów i obiektów; c/ nakazu lub zakazu przebywania w określonych miejscach i obiektach oraz na określonych obszarach; d/ nakazu lub zakazu określonego sposobu przemieszczania się.

Burmistrz wyjaśnił: *Wprowadzenie stanu klęski żywiołowej nastąpiło już po ewakuacji mieszkańców z terenów i miejsc zagrożonych oraz przejściu fali powodziowej przez teren gminy. Burmistrz w czasie stanu klęski żywiołowej funkcjonował w zakresie pełnych kompetencji jedynie przez pełne 2 dni (16-17 września 2024 r.), ponieważ w dniu 18 września 2024 r. dowodzenie w zakresie spraw kryzysowych przejął nadbryg. Michał Kamieniecki, więc od tego dnia ewentualne ograniczenia wprowadzone stanem klęski żywiołowej zostały przekazane pełnomocnikowi. (...). Obowiązek opróżnienia lub zabezpieczenia lokali mieszkalnych bądź innych pomieszczeń oraz nakaz ewakuacji w ustalonym czasie z określonych miejsc, obszarów i obiektów, stały się na terenie miasta i gminy Łądek-Zdrój bezzasadne. W zakresie nakazu lub zakazu przebywania w określonych miejscach i obiektach oraz na określonych obszarach, sytuacja kształtowała się w ten sposób, że w dniach 16 – 18 września 2024 r. i później, służby działające na terenie miasta i gminy Łądek-Zdrój sukcesywnie przeglądały zalane tereny, oznaczając i zabezpieczając najbardziej niebezpieczne miejsca. Budynek zagrożony oznaczane były dużym napisami „Zakaz wstępu”. Zaznaczyć należy, iż dynamika działań była bardzo duża i obiekty przeglądane były przez osoby, które nie zawsze posiadały uprawnienia budowlane, więc stwierdzenie czy obiekt jest bezpieczny było często subiektywną oceną strażaków OSP. W zakresie nakazu lub zakazu określonego sposobu przemieszczania się informuję, że nie było potrzeby wprowadzania nakazów i zakazów w sposobie przemieszczania się, miejsca niebezpieczne sukcesywnie były zabezpieczane i oznaczane.*

(akta kontroli str. 1067-1068)

W okresie od września 2024 r. do maja 2025 r. nie wpłynęły skargi, wnioski i petycje związane ze sposobem wdrożenia stanu klęski żywiołowej. W okresie tym wpłynęła jedna skarga na opieszałość wydania decyzji i wypłacie zasiłku dla osób poszkodowanych przez powódź w wysokości 2 tys. zł, która z uwagi na szczególne okoliczności związane z sytuacją mieszkańców zaistniałą w wyniku powodzi została uznana za bezzasadną. Ponadto 4 kwietnia 2025 r. wpłynęła skarga mieszkańców wsi Stójków na brak odpowiednich działań mających na celu usunięcie skutków powodzi we wrześniu 2024 r. Burmistrz wskazał, że wyrażone przez Skarżących oczekiwania w zakresie tempa usuwania skutków powodzi zasługują na uwzględnienie, wskazując jednocześnie na szereg podejmowanych działań oraz istniejące uwarunkowania prawne i obowiązujące procedury.

(akta kontroli str. 1513-1514)

7. Burmistrz nie potrafił określić, jakie skutki finansowe i majątkowe dla gminy przyniosło wprowadzenie stanu klęski żywiołowej wyjaśniając: *Wprowadzenie stanu klęski żywiołowej bezpośrednio nie przełożyło się na namacalne finansowo-majątkowe korzyści, w tym zakresie przekazane bezpośrednio Gminie Łądek-Zdrój. Wprowadzenie stanu klęski żywiołowej na obszarze, na którym wystąpiła powódź w 2024 roku w mojej ocenie wywarła pozytywne skutki, ponieważ ułatwiała ścieżkę do*

załatwienia wielu spraw zarówno dla organów administracji publicznej i jej jednostek, jak i dla przedsiębiorców oraz mieszkańców z terenu objętego obszarem stanu klęski żywiołowej. Okres obowiązywania stanu klęski w większości pokrywał się z przejęciem kierowania działaniami przez nadbrygadiera Kamienieckiego i odebraniem części kompetencji Burmistrzowi Łądko-Zdroju. Było to jedno z ograniczeń, które dotknęło gminę i do którego jako Burmistrz się stosowałem. W okresie graniczenia kompetencji Nadbrygadier Kamieniecki wydawał zarządzenia. Natomiast ciężko ocenić przestrzeganie i egzekwowanie praw i wolności wobec mieszkańców, w okresie przejęcia kompetencji przez inny podmiot. Nie mieliśmy negatywnych sygnałów w tym zakresie.

(akta kontroli str. 1111)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. GPZK, od zatwierdzenia przez Starostę Kłodzkiego w dniu 6 sierpnia 2019 r. do zakończenia czynności kontrolnych, nie był poddawany żadnym aktualizacjom, co stanowiło naruszenie art. 5 ust. 3 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, który przewiduje, że plany zarządzania kryzysowego podlegają systematycznej aktualizacji, a cykl planowania nie może być dłuższy niż dwa lata.

Burmistrz wyjaśnił: *W świetle wymienionych przepisów, pierwsza aktualizacja GPZK po jego wykonaniu powinna nastąpić w styczniu 2021 roku, kolejna w roku 2023. Zbieg zdarzeń, tj. wystąpienie w roku 2021 zagrożenia związanego z epidemią Covid-19, a następnie w kolejnym roku zwiększony zakres obowiązków związanych z przyjęciem na teren naszej gminy uchodźców z Ukrainy, nie pozwolił na wykonanie zadania aktualizacji. Zaznaczyć również należy, że brak jest jednoznacznych wytycznych co do tego, jak powinna wyglądać aktualizacja. Analizując obecnie zapisy planu należy przyznać, iż elementem, który powinien podlegać aktualizacji jest punkt 3. Zestawienie sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych. Pozostałe części planu są aktualne. Obecnie trwa proces uzupełniania utraconych lub zniszczonych zasobów jedynej siły ratowniczej jaką dysponuje gmina, czyli Ochotniczych Straży Pożarnych. W najbliższym czasie planowane jest wykonanie aktualizacji Planu.*

(akta kontroli str. 91, 1119)

2. GPZK został sporządzony nierzetelnie, gdyż nie zawierał map zagrożenia i map ryzyka w zakresie dotyczącym powodzi, co było niezgodne z art. 5 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o zarządzaniu kryzysowym. W świetle tego przepisu w skład planów zarządzania kryzysowego wchodzi plan główny zawierający m.in. charakterystykę zagrożeń oraz ocenę ryzyka ich wystąpienia, w tym dotyczących infrastruktury krytycznej, oraz mapy ryzyka i mapy zagrożeń. W trakcie kontroli NIK stwierdzono, że GPZK zawierał jedynie informację, że mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego, w skali 1:10 000, zostały udostępnione na Hydroportalu KZGW <http://mapy.isok.gov.pl> 22 grudnia 2013 r., w układzie arkuszy obejmujących obszary zagrożone powodzią. Ponadto w GPZK nie ujęto danych kontaktowych do operatorów zapory w Stroniu Śląskim, pomimo przywołania ich w tym planie w procedurze reagowania

kryzysowego PRK nr 1 jako źródło informacji o sytuacji powodziowej podlegającej monitorowaniu.

(akta kontroli str. 97, 109-115, 134)

Burmistrz wyjaśnił: *Zgodnie z zapisami Planu Zarządzania Kryzysowego Miasta i Gminy Łądek-Zdrój, informacje w zakresie aktualnych map ryzyka powodziowego i map zagrożenia powodziowego, publikowane są na stronie internetowej Wód Polskich (wskazano link do strony internetowej). Brak załączonych map wynika z dostępności poprzez najaktualniejsze wersje map właśnie ze strony internetowej instytucji do tego zobligowanej. W dobie cyfryzacji dostępność dokumentów w wersji cyfrowej ułatwia do nich dostęp oraz zmniejsza koszty związane z wielkoformatowymi wydrukami szczegółowych map tak, aby były czytelne i aktualne. Zgodnie z zapisami GPZK monitorowanie informacji oraz sytuacji powodziowej następuje w oparciu o informacje od różnych instytucji, służb i sąsiednich gmin, w tym operatorów zapory w Stroniu Śląskim. Informacje te winny służyć do gminy, gmina je powinna przyjąć, a nie zabiegać o przekazanie informacji, więc nie wskazano numerów kontaktowych, gdyż o wymienione instytucje powinny dotrzeć do gminy by je przekazać.*

(akta kontroli str. 1059-1069, 1099-1130, 1524-1525)

NIK nie podziela stanowiska przedstawionego w wyjaśnieniach. Odwołanie do strony internetowej innego podmiotu publikującego mapy ryzyka powodziowego i mapy zagrożenia powodziowego nie wypełnia obowiązku określonego w przepisach o zarządzaniu kryzysowym w postaci ujęcia w gminnych planach zarządzania kryzysowego takich map. Zaznaczyć przy tym należy, że tak sporządzony GPZK nie zapewnia dostępu do takich map w sytuacjach kryzysowych np. z uwagi na awarii lub ataku hakerskiego skierowanego na wskazaną stronę internetową, brak zasilania lub brak łączności internetowej. NIK wskazuje również, że organ zarządzania kryzysowego powinien podejmować działania w celu uzyskania informacji istotnych w zakresie zarządzania kryzysowego. W tym konkretnym przypadku również w zakresie pozyskania informacji o sytuacji na zbiorniku Stronie Śląskie.

3. W okresie objętym kontrolą Burmistrz nie zarządzał, nie organizował i nie prowadził szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu zarządzania kryzysowego, w tym z zakresu działań przeciwpowodziowych i ewakuacji ludności, w związku z czym nie wypełnił obowiązku wynikającego z art. 19 ust. 2 pkt 3 ustawy o zarządzaniu kryzysowym. Skutkiem ww. zaniechania było zaistnienie ryzyka nieprawidłowego przeprowadzenia działań w sytuacji rzeczywistego wystąpienia zagrożenia.

Burmistrz wyjaśnił: *Zarówno Burmistrz jak i Starosta Kłodzki nie wymagał przeprowadzenia i ćwiczeń dotyczących ewakuacji. Z informacji uzyskanych od pracownika zatrudnionego na stanowisku zajmującym się zarządzaniem kryzysowym, brak przeprowadzania szkoleń wśród pracowników urzędu spowodowany był częściowo przeoczeniem, a częściowo natłokiem innych zadań, m.in. ograniczeniami spowodowanymi przez pandemię COVID-19 oraz wojnę w Ukrainie. Pracownik zarządzania kryzysowego w działania związane z tymi zagadnieniami był osobiście zaangażowany, włącznie z prowadzeniem spraw przyjęcia oraz opieki nad uchodźcami na terenie gminy (w kulminacyjnym momencie*

było to ok. 1000 osób). Dodatkowym argumentem utrudniającym przeprowadzenie szkolenia był remont ratusza w okresie od września 2022 r. – do sierpnia 2023 r., wówczas Urząd Miasta i Gminy przeniesiony był do budynku Centrum Kultury i Rekreacji, gdzie warunki lokalowe do przeprowadzenia szkolenia dużej grupy były dość trudne przy funkcjonującym cały czas Centrum Kultury. Pracownik zarządzania kryzysowego uczestniczył w próbnej ewakuacji organizowanej w szkołach na terenie gminy (z uwagi na okres przerwy wakacyjnej nie ma możliwości aktualnie uzyskać szczegółowych informacji na ten temat z placówek oświatowych). W 2022 i 2023 roku organizowane były międzygminne zawody pożarnicze, podczas których sprawdzano umiejętności strażaków OSP, a także było to pole do wymiany doświadczeń i dobrych praktyk od innych jednostek, co można uznać za elementy zarówno szkolenia, ćwiczeń, jak i treningów z zakresu zarządzania kryzysowego. Zawody organizowane były na podstawie Zarządzeń Burmistrza Łądeka-Zdroju, a za ich wykonanie odpowiedzialny był pracownik ds. zarządzania kryzysowego (w załączeniu kopie Zarządzeń z 2022 i 2024 r. – 2 szt.). Zawody organizowane są co rok, jednak naprzemiennie z gminą sąsiednią, więc co 2 lata w miarę możliwości organizuje je gmina Łądek-Zdrój. W 2023 roku zawody organizowała gmina Stronie Śląskie, w których uczestniczyli strażacy OSP z jednostek gminy Łądek-Zdrój. W 2024 roku zawody były zaplanowane na dzień 14 września, jednak z uwagi na sytuację pogodową i zaangażowanie strażaków w działania, zawody się nie odbyły.

(akta kontroli str. 1192, 1530-1531)

4. Burmistrz nie opracował planu operacyjnego ochrony przed powodzią Gminy Łądek-Zdrój, do czego zobowiązywał przepis art. 31a ustawy o samorządzie gminnym. W świetle części III. 5.5. GPZK – obszary i rejonry zagrożone na terenie powiatu kłodzkiego, w ramach tego planu miał być również przygotowany plan ewakuacji ludności i inwentarza z rejonów zagrożonych powodzią. Ponadto w punkcie 8.2. GPZK również przywołano ww. plan operacyjny wskazując, że znajdować się w nim miały szczegółowe dane i ustalenia w odniesieniu do katalogu zagrożeń i matrycy ryzyka na terenie Gminy Łądek-Zdrój.

Burmistrz wyjaśnił: *Nie opracowano nowego aktualnego Planu Operacyjnego Ochrony Przed Powodzią. Ostatni z funkcjonujących planów wykonany był w roku 2005 i nie jest uznany jako dokument funkcjonujący w obrocie prawnym, ze względu na dezaktualizację. Zapis zawarty w GPZK dotyczący odrębnego Planu Operacyjnego nie ma zastosowania i powinien zostać wykreślony podczas kolejnej aktualizacji GPZK. GPZK zgodnie z ustawą o zarządzaniu kryzysowym w swojej treści pokrywa się z wymogami planu operacyjnego, z tego też względu nowy plan operacyjny nie był przygotowywany. Dwa razy w roku do Starostwa Powiatowego w Kłodzku przesyłane są dane aktualizacyjne związane z planem operacyjnym powiatu, które zawierają między innymi wykaz Sił i środków, jakimi dysponuje gmina, wykaz osób odpowiedzialnych, stany magazynowe, wykaz ilościowy osób do ewakuacji. Ustawa o samorządzie gminnym nie określa, jak powinien wyglądać plan operacyjny ochrony przed powodzią. Plan Zarządzania Kryzysowego zawiera w sobie: charakterystykę powodzi, przyczyny i typy powodzi oraz sposoby ochrony. Plan zawiera również opisane skutki powodzi oraz zagrożenia meteorologiczne, a także zestawienie sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych oraz szereg innych zagadnień w tym: zadania w zakresie monitorowania zagrożeń, zestawienie zagrożeń i służb monitorujących zagrożenia, tryb uruchamiania niezbędnych sił i środków, uczestniczących w realizacji planowanych przedsięwzięć na wypadek*

sytuacji kryzysowej, użycie oddziałów Sił Zbrojnych RP do wykonywania zadań z zakresu zarządzania kryzysowego wraz z wzorami wniosków, procedury reagowania kryzysowego. Zdaniem osoby odpowiedzialnej za wykonanie zadań z zakresu zarządzania kryzysowego wyczerpuje to tematykę planu operacyjnego. Ponadto Burmistrz wyjaśnił: Jako miejsca ewakuacji wyznaczono remizy OSP oraz budynki szkół. Jeśli wymaga tego konieczność, to w momencie ewakuacji następuje kontakt z ośrodkami, które na terenie gminy oferują noclegi. W razie potrzeby baza kontaktowa ustalana jest z gminnym punktem Informacji turystycznej. W dniu 12 września 2025 r. taka informacja została pozyskana z biura informacji turystycznej.

(akta kontroli str. 180, 196, 1062, 1291, 1528)

NIK nie podziela stanowiska przedstawionego w wyjaśnieniach. Wskazane w wyjaśnieniach elementy, które zawiera GPZK są elementami obligatoryjnymi wymienionymi w art. 5 ust. 2 ustawy o zarządzaniu kryzysowym i nie stanowią planu operacyjnego ochrony przed powodzią. Opracowanie GPZK, nie zwalnia z obowiązku określonego w przepisach art. 31a ustawy o samorządzie gminnym.

5. Realizacja zadań wykonywanych przez GZZK w trakcie powodzi we wrześniu 2024 r., nie była należycie dokumentowana, co było niezgodne z art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy o zarządzaniu kryzysowym i w ocenie NIK nie pozwalało na pełne odtworzenie przebiegu zdarzeń bezpośrednio przed i w trakcie powodzi oraz podejmowanych przez ten zespół działań i ich efektów.

W dniach od 12 do 15 września 2024 r. odbyło się osiem posiedzeń tego zespołu, które zostały udokumentowane odręcznymi notatkami oraz listami obecności. Nie protokołowano jednak żadnych posiedzeń tego zespołu w dniach 16-18 września 2024 r. Sporządzone notatki z posiedzeń GZZK, z uwagi na szczątkowe informacje i często nieczytelne zapisy, nie pozwalały na pełne i jednoznaczne odtworzenie przebiegu zdarzeń i podjętych działań przez ten zespół działań. W notatkach tych nie ujęto również informacji o awarii zbiornika w Stroniu Śląskim, które otrzymali ochotnicy Straży Pożarnej z wykorzystaniem komunikacji radiowej 15 września ok. godz. 12:00 oraz telefonicznej informacji przekazanej inspektorowi ds. zarządzania kryzysowego przez pracownika Starostwa Powiatowego w Kłodzku o godz. 12:34.

(akta kontroli str. 532-571)

Burmistrz wyjaśnił: *Na spotkaniu w dniu 15 września o godzinie 19.00 ustalono priorytety działań. Przez kolejne dni Burmistrz wraz z pracownikami Urzędu Miasta i Gminy Lądek-Zdrój pracowali w trybie ciągłym, kontakt z członkami zespołu pozostawał telefoniczny lub odbywały się krótkie spotkania w gabinecie Burmistrza. Nie protokołowano tych spotkań oraz nie były sporządzane listy obecności. Dynamika sytuacji i działań pozostawała na tak wysokim poziomie, że nie widzieliśmy potrzeby zbierania zespołu na kilka chwil w siedzibie urzędu, takie spotkanie odciągałoby od bieżących działań. Notatki były sporządzane w taki sposób, na jaki pozwalała ówczesna sytuacja, która była bardzo dynamiczna. W posiedzeniach uczestniczyły osoby, którym w danym momencie sytuacja pozwała na obecność. Dotyczy to również osób sporządzających notatki ze spotkań. Nie były to te same osoby i nie miały możliwości dokładnego ich sporządzania, gdyż posiedzenia były bardzo burzliwe. Należy wziąć również pod uwagę emocje i stres uczestników posiedzeń. Nie było możliwości dokonywania szczegółowych protokołów, skupiono się na zapisywaniu najważniejszych ustaleń i odnotowaniu osób uczestniczących*

w spotkaniach. Ustaleń było wiele i były one przekazywane ustnie, często bezpośrednio danym osobom/instytucjom równolegle w mniejszych podgrupach, co uniemożliwiało pełne odzwierciedlenie przebiegu spotkań w formie zapisu/notatki/protokołu sporządzanych przez jedną osobę.

(akta kontroli str. 1189, 1527)

NIK zauważa, że art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy o zarządzaniu kryzysowym nie określa sposobu dokumentowania prowadzonych czynności. Określając zasady realizacji powyższego obowiązku możliwe i zasadne jest uwzględnienie specyfiki sytuacji kryzysowych, poprzez zastosowanie środków nieutrudniających wykonywania podstawowych zadań, jak np. rejestracja obrazu i dźwięku z prac GZZK.

6. W okresie od 10 do 15 września 2024 r. w Urzędzie nie zapewniono publikowania na stronie internetowej gminy i w BIP wpływających ostrzeżeń meteorologicznych, z wyjątkiem komunikatu o uruchomieniu całodobowego dyżuru telefonicznego w związku z niesprzyjającymi warunkami pogodowymi, a w ramach monitorowania sytuacji powodziowej nie pozyskiwano informacji od operatorów zapory w Stroniu Śląskim. Powyższe zaniechania świadczyły o nierzetelnej realizacji procedur reagowania kryzysowego z GPZK.

W świetle procedury PRK nr 1 do zadań stanowiska ds. zarządzania kryzysowego należało m.in. publikowanie ostrzeżeń meteorologicznych i hydrologicznych oraz prognoz na stronie internetowej gminy, monitorowanie informacji i sytuacji powodziowej w oparciu o: a/ informacje z PCZK w Kłodzku; b/ informacje z sąsiednich gmin; c/ informacje z LSOP powiatu kłodzkiego oraz od operatorów zapory w Stroniu Śląskim; d/ informacje z gmin powiatu kłodzkiego (straże gminne); e/ informacje od służb, inspekcji i straży; f/ informacje z serwisów internetowych: pogodynka.pl, chmu.cz, radareu.cz, meteoalarm.eu; g/ informacje z platformy POZK.

(akta kontroli str. 133-135, 1518-1521)

Burmistrz wyjaśnił: *W okresie 10 do 15 września 2024 r., zgodnie z zapisami GPZK publikowano ostrzeżenia i komunikaty fakultatywnie, czyli takie, które w ocenie Burmistrza należy z poziomu gminy przekazać mieszkańcom, tj. w dniu 13 września 2024 r. po analizie ówczesnej sytuacji podczas posiedzenia sztabu kryzysowego w dniu 12 września 2024 r. i posiadanych prognoz meteorologicznych opublikowano komunikat zawierający szereg informacji, zarówno w zakresie ostrzeżeń metrologicznych, o posiedzeniu Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, uruchomieniu całodobowego dyżuru telefonicznego, gotowości służb oraz ogłoszeniu Pogotowia Przeciwpowodziowego przez Starostę Kłodzkiego. W kolejnych dniach przywołanego okresu opublikowano Komunikat dotyczący potrzeby ewakuacji (14.09.2024 r.). Wiadomości odnośnie stanu zapory pozyskiwane były od pracownika ds. Zarządzania Kryzysowego z Urzędu Miejskiego w Stroniu Śląskim oraz od Zastępcy Burmistrza Stronia Śląskiego, z którym na bieżąco kontraktował się Zastępca Burmistrza Łądko-Zdroju. Informacja od operatora zapory, którą udało się pozyskać odnośnie stanu zapory w Stroniu Śląskim pochodzi z wiadomości e-mail przesłanej przez Starostwo Powiatowe w Kłodzku.*

(akta kontroli str. 1124, 1525)

NIK nie podziela stanowiska przedstawionego w wyjaśnieniach. Monitorowanie sytuacji powodziowej miało następować m.in. w oparciu o informacje z sąsiednich gmin oraz informacje bezpośrednio od operatorów zapory w Stroniu Śląskim. Stan zapory i wałów tego zbiornika oraz stopień wypełniania miał strategiczne znaczenie na ocenę sytuacji powodziowej w Łądku-Zdroju. Zaznaczyć przy tym należy, że od 15 września 2024 r. od godz. 7:35 wodowskaz na rzece w Łądku-Zdroju z uwagi na prawdopodobne jego uszkodzenie wskazywał stały poziom wody (288,447 cm), w związku z czym system LSOP był beзуyteczny jako narzędzie monitorowania sytuacji powodziowej w gminie.

(akta kontroli str. 532)

7. Pomimo przekroczenia stanów ostrzegawczych i alarmowych³² na rzece Biała Łądecka w Łądku-Zdroju, Burmistrz nie ogłaszał i nie odwoływał pogotowia i alarmu przeciwpowodziowego, co stanowiło naruszenie przepisów art. 31a ustawy o samorządzie gminnym.

Burmistrz wyjaśnił: *Pogotowie przeciwpowodziowe zostało ogłoszone przez Starostę Kłodzkiego w dniu 13 września 2024 r. na obszarze całego powiatu kłodzkiego. Informacja o ogłoszeniu pogotowia przeciwpowodziowego do Burmistrza Łądku-Zdroju została przekazana o godzinie 08:08 tego samego dnia. Natomiast alarm przeciwpowodziowy na obszarze całego powiatu kłodzkiego został ogłoszony przez Starostę Kłodzkiego w dniu 13 września 2024 r., a informacja o alarmie przeciwpowodziowym została przekazana do Burmistrza Łądku-Zdroju tego samego dnia o godzinie 12:02. Wodowskaz na rzece Biała Łądecka we wskazanym okresie wynosił odpowiednio: godzina 07:50 - 72 cm, godzina 08:05 - 73 cm, godzina 11:53 - 73 cm, godzina 12:08 - 74 cm. Zgodnie z Planem Zarządzania Kryzysowego charakterystyczne stany poziomu wody dla rzeki Biała Łądecka w Łądku-Zdroju przy ul. Widok to 80 cm – stan ostrzegawczy 120 cm – stan alarmowy, 160 cm – wystąpienie z koryta. We wskazanych okresach rzeka nie osiągnęła jeszcze stanu ostrzegawczego. Otrzymane wcześniej prognozy skutkowały zebraniem Zespołu Zarządzania Kryzysowego i przygotowaniem służb, nie widzieliśmy jeszcze potrzeby ogłaszania którejkolwiek z alarmów dla mieszkańców. Ogłoszenie alarmu przez Starostę Kłodzkiego na terenie powiatu kłodzkiego wprowadziło go również na terenie miasta i gminy Łądek-Zdrój, jako jednej z 14 gmin, które swoim zasięgiem obejmuje powiat kłodzki.*

(akta kontroli str. 1526)

NIK nie podziela stanowiska przedstawionego w wyjaśnieniach. W świetle przywołanych przepisów Burmistrz ma obowiązek ogłoszenia stanu pogotowia i alarmu przeciwpowodziowego na terenie gminy niezależnie od decyzji starosty w tym zakresie. Zaznaczyć przy tym należy, że zgodnie z art. 19 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego na terenie gminy jest wójt, burmistrz, prezydent miasta. Do zadań wójta, burmistrza, prezydenta miasta w sprawach zarządzania kryzysowego należy m.in. kierowanie monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutków zagrożeń na terenie gminy.

---

³² Stan ostrzegawczy został przekroczony 13 września 2024 r. o godz. 13:25 i wynosił 80,3 cm, a stan alarmowy został przekroczony w tym samym dniu o godz. 21:13 i wynosił 121 cm.

8. Burmistrz nie zapewnił zastosowania procedury alarmowania i ostrzegania ludności z wykorzystaniem systemu syren alarmowych w momencie powzięcia informacji o rozmywaniu/przerwaniu wału zbiornika w Stroniu Śląskim oraz w związku z ogłoszeniem przez Starostę Kłodzkiego alarmu przeciwpowodziowego i zarządzeniem ewakuacji mieszkańców.

W świetle części III. 3.2 GZPK – załączniki planu funkcjonalnego, ostrzeganie i alarmowanie – organ administracji publicznej właściwy terytorialnie dla miejsca wystąpienia zagrożenia uruchamia procedurę ostrzegania i alarmowania ludności, wykorzystując wszystkie dostępne środki techniczno-organizacyjne, a w szczególności: a/ system syren alarmowych, b/ ośrodki radiowe i telewizyjne, c/ systemy telefonii komórkowej, d/ systemy łączności radiowej, e/ urządzenia rozgłoszeniowe stacjonarne i na pojazdach. Zgodnie z tabelą 3.1. *modulowany dźwięk syreny w okresie trzech minut, powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Uwaga! Ogłaszam alarm dla ...* oznaczał ogłoszenie alarmu, a *ciągły dźwięk syreny w okresie trzech minut, powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Uwaga! Odwołuję alarm dla ....* Oznaczał odwołanie alarmu.

(akta kontroli str. 170, 172)

Burmistrz wyjaśnił: *Po wprowadzeniu alarmu przeciwpowodziowego na stronie internetowej Urzędu www.ladek.pl opublikowano Komunikat "KOMUNIKAT – Burmistrza Łądko-Zdroju w związku z dość niesprzyjającymi aktualnie warunkami atmosferycznymi w naszym kurorcie" (data publikacji – 13 września 2025 r., godzina 14:03). W omawianym okresie syrena alarmowa uruchamiana była wielokrotnie, ponieważ syreny używane są przez jednostki Ochotczych Straży Pożarnych. Informacja o rozmyciu wału nie mogła być przekazana w omawiany sposób, ponieważ: a/ OSP Radochów – brak prądu oraz ryzyko związane z przybierającą wodą przy remizie; b/ OSP Trzebieszowice – już od soboty teren w ogół remizy był zalany; c/ OSP Łądek-Zdrój – po informacji o rozmyciu wału ewakuowano także remizę i osoby tam przebywające, przewidywana wysokość wody mogła być niebezpieczna dla osoby, która ręcznie uruchomiłaby syrenę. Informacje o potrzebie natychmiastowej ewakuacji przekazywane były przez głośniki pojazdów straży pożarnej, pogotowia, policji, straży miejskiej.*

(akta kontroli str. 1190)

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na konieczność zapewnienia możliwości ostrzegania i alarmowania o zagrożeniach, wszystkimi kanałami przewidzianymi w GPZK, co wymusza weryfikację i zapewnienie sprawności w sytuacjach kryzysowych m.in. systemu syren alarmowych. Zgodnie bowiem z art. 20 ust. 1 pkt 3 ustawy o zarządzaniu kryzysowym burmistrz zapewnia na obszarze gminy nadzór nad funkcjonowaniem systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania ludności.

9. Na stronie internetowej Urzędu w dniu 13 września 2024 r. opublikowano komunikat o potrzebie ewakuacji mieszkańców, który nie zawierał jednak istotnych informacji, tj. miejsc zagrożonych, docelowych bezpiecznych miejsc ewakuacji (poza remizą OSP w Łądku-Zdroju dla osób chcących się ewakuować indywidualnie) i wyznaczonych na terenie Gminy Łądek-Zdrój miejsc zastępczego zakwaterowania, co w ocenie NIK było działaniem nierzetelnym i mogło mieć wpływ na szybkość i skuteczności ewakuacji mieszkańców,

w szczególności 15 września 2024 r. po otrzymaniu informacji o przerwaniu wału zbiornika w Stroniu Śląskim.

(akta kontroli str. 1190)

Burmistrz wyjaśnił: *Komunikat w sprawie potrzeby ewakuacji wskazywał, że do miejsc zagrożonych strażacy będą docierać, co wskazuje na wskazanie/doprowadzenie ewakuowanych osób w odpowiednie miejsca schronienia lub czasowego zakwaterowania. Natomiast osobom dokonującym samoewakuacji wskazano remizę OSP jako miejsce, do którego mieli zgłaszać się mieszkańcy i to stamtąd mieli być kierowani do odpowiednich miejsc, po odnotowaniu osób ewakuowanych i miejsc, do których zostali przydzieleni. Wskazanie w komunikacie konkretnych miejsc czasowego zakwaterowania spowodowałoby chaos, dezorganizację i brak kontroli nad ruchem osób ewakuowanych, zarówno po stronie gminy jak i ośrodków, wskazanych jako miejsca czasowego zakwaterowania. 15 września 2024 r. po otrzymaniu informacji o przerwaniu wału zbiornika w Stroniu Śląskim, służby informowały bezpośrednio mieszkańców o przerwaniu wału oraz zbliżaniu się fali kulminacyjnej, o konieczności ewakuacji w wyżej położone tereny/wyższe kondygnacje w budynkach. Sytuacja była bardzo dynamiczna, wszystko działo się w krótkim okresie czasu, co uniemożliwiło bieżące publikowanie komunikatów na stronie internetowej gminy.*

(akta kontroli str. 1526-1527)

W odniesieniu do złożonych wyjaśnień NIK zauważa, że w świetle przepisu art. 31b ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, podobnie jak to ma miejsce w odniesieniu do przepisu traktującego o ogłaszaniu i odwoływaniu pogotowia i alarmu przeciwpowodziowego, również w przypadku zarządzenia ewakuacji konieczne jest opublikowanie komunikatów o zarządzeniu ewakuacji z podaniem obszaru objętego ewakuacją oraz dokładnego jej zakresu podmiotowego i przedmiotowego oraz wskazaniem punktów ewakuacyjnych.

9. W Urzędzie nie zapewniono skutecznego nadzoru nad realizacją obowiązków powierzonych pracownikowi wykonującemu zadania z zakresu zarządzania kryzysowego, co potwierdzają stwierdzone w toku kontroli NIK nieprawidłowości dotyczące zaniechania realizacji obowiązków formalno-prawnych. Zgodnie z częścią II lit. C pkt 11 Standardów kontroli zarządczej Należy prowadzić nadzór nad wykonaniem zadań w celu ich oszczędnej, efektywnej i skutecznej realizacji.

Burmistrz wyjaśnił: *Według mojej oceny, w warunkach jakie były spowodowane zagrożeniem powodzi, jej przebiegiem i usuwaniem skutków, zapewniono skuteczny nadzór na wykonywaniem przypisanych pracownikom Urzędu zadań z zakresu zarządzania kryzysowego. Nie mam zastrzeżeń, co do wykonywanych obowiązków. Jeśli zaś chodzi o nadzór nad dokumentami dotyczącymi zagadnień kryzysowych, w tym GPZK, z uwagi na objęcie funkcji Burmistrza zaledwie na kilka miesięcy przez wystąpieniem powodzi, nie zdążyłem szczegółowo zapoznać się z dokumentacją. Wskazane braki lub nieprawidłowości w dokumentacji według mojej opinii nie wpłynęły na przebieg działań i sposób ich prowadzenia. Skala wydarzenia nie była*

do przewidzenia, dlatego podejmowane działania były wywołane w dużym stopniu reagowaniem na bieżąco, zgodnie z potrzebą wynikającą z danej sytuacji.

(akta kontroli str. 1527-1528)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2019-2025 GPZK nie podlegał aktualizacji, co stanowiło naruszenie art. 5 ust. 3 ustawy o zarządzaniu kryzysowym. Ponadto plan ten został sporządzony nie w pełni prawidłowo, gdyż nie zawierał mapy zagrożenia powodzią i mapy ryzyka dotyczącego powodzi, tj. elementów określonych w art. 5 ust. 2 pkt 1 lit. a tej ustawy, jak też danych kontaktowych operatorów zapory na zbiorniku w Stroniu Śląskim, pomimo wskazania ich - w procedurze reagowania kryzysowego PRK nr 1 - jako źródła informacji. Burmistrz nie zarządzał, nie organizował i nie prowadził także szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu zarządzania kryzysowego, w związku z czym nie wypełnił obowiązku wynikającego z art. 19 ust. 2 pkt 3 ustawy o zarządzaniu kryzysowym. W Urzędzie nie opracowano również planu operacyjnego ochrony przed powodzią Gminy Łądek-Zdrój, do czego zobowiązywał przepis art. 31a ustawy o samorządzie gminnym. W konsekwencji nie sporządzono planu ewakuacji ludności i inwentarza z rejonów zagrożonych powodzią, który miał być przygotowany w ramach planu operacyjnego ochrony przed powodzią. Burmistrz nie zapewnił również zastosowania procedury alarmowania i ostrzegania ludności z wykorzystaniem systemu syren alarmowych w momencie powzięcia informacji o rozmywaniu/przerwaniu wału zbiornika w Stroniu Śląskim, a komunikat w sprawie potrzeby ewakuacji nie zawierał kluczowych i istotnych elementów, tj. miejsc i sposobu ewakuacji, miejsc zagrożonych i podlegających ewakuacji oraz miejsc zastępczego zakwaterowania. Burmistrz zaniechał też wypełnienia obowiązku ogłoszenia i odwołania pogotowia i alarmu przeciwpowodziowego, co stanowiło naruszenie przepisów art. 31a ustawy o samorządzie gminnym. Nie zapewniono również należytego dokumentowania zdarzeń i podjętych działań, pomimo takiego obowiązku wynikającego z art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, co w ocenie NIK nie pozwalało na pełne odtworzenie przebiegu powodzi oraz podejmowanych przez ten zespół działań i ich efektów. Nie monitorowano również sytuacji powodziowej w oparciu o informacje od operatorów zapory w Stroniu Śląskim, pomimo wskazania takiego źródła w GPZK.

OBSZAR

2. Działania związane z pomocą finansową i rzeczową poszkodowanym powodzią.

Opis stanu faktycznego

1. Gmina Łądek-Zdrój pozyskała z budżetu państwa środki finansowe z przeznaczeniem na pomoc poszkodowanym oraz usuwanie skutków powodzi, tj.:

1/ na zadania realizowane przez Urząd Miasta i Gminy Łądek-Zdrój: a/ dotacja celowa otrzymana w 2024 r. przeznaczona na usuwanie skutków klęsk żywiołowych w wysokości 41,5 mln zł, z czego wydatkowano 36,1 mln zł³³; b/ wykorzystana w całości dotacja celowa otrzymana w 2024 r., przeznaczona na realizację zadania „Odbudowa sieci wodociągowej we wsi Stójków” w wysokości

---

³³ Udrożnienie i remont dróg zniszczonych w wyniku powodzi – 5 633 484,45 zł; ekwiwalent dla strażaków OSP – 348 480,00 zł; usługi noclegowe – 2.347.499,50 zł; udrażnianie i remonty sieci wod. - kan. – 494 576,18 zł; odbiór i zagospodarowanie odpadów popowodziowych – 27 290 946,27 zł.

408 tys. zł; c/ dotacja celowa otrzymana w 2025 r., przeznaczona na usuwanie skutków klęsk żywiołowych w wysokości 9,7 mln zł – do 30 czerwca wydatkowano 7 mln zł³⁴; d/ rezerwa części oświatowej subwencji ogólnej w wysokości 12,4 mln zł³⁵, przyznana z tytułu pomocy jednostkom samorządu terytorialnego w usuwaniu skutków działania żywiołów w publicznych szkołach i placówkach oświatowych, prowadzonych lub dotowanych przez jednostki samorządu terytorialnego – do 30 czerwca wydatkowano 464 tys. zł; e/ rezerwa subwencji ogólnej w wysokości 56,5 mln zł³⁶, przyznana jednostkom samorządu terytorialnego, które w wyniku powodzi, jaka miała miejsce we wrześniu 2024 r., poniosły straty w majątku samorządowym, z wyłączeniem strat powstałych w szkołach i placówkach oświatowych – do 30 czerwca wydatkowano 3,9 mln zł; f/ środki w wysokości 154,4 tys. zł otrzymane od Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na zabezpieczenie zabytkowego mostu św. Jana – wykonano zabezpieczenie w postaci zadaszenia uszkodzonej konstrukcji; g/ środki otrzymane z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego z przeznaczeniem na prace konserwatorskie³⁷; h/ zasiłki losowe dla uczniów – w 2024 r. otrzymano 300 tys. zł, z czego wydatkowano 218 tys. zł, a w 2025 r. otrzymano środki w wysokości 18 tys. zł, które wydatkowano w całości; 2/ na zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Łądku-Zdroju – łącznie kwota zasiłków wypłaconych w 2024 r. wyniosła 60,2 mln zł, a do 30 czerwca 2025 r. wypłacono 73,1 mln zł, z tego na: a/ zasiłki powodziowe w wysokości 2 tys. zł – wypłacono 4,3 mln zł. dla 2 057 poszkodowanych osób; b/ zasiłki powodziowe w wysokości 1 tys. zł – wypłacono 1,36 mln zł dla 1 358 poszkodowanych osób; c/ zasiłki celowe (pomoc doraźna) w wysokości 8 tys. zł – wypłacono 8,7 mln zł dla 1 090 poszkodowanych osób; d/ zasiłki na odbudowę/remont budynków gospodarczych do 100 tys. zł – wypłacono 9,4 mln zł dla 207 poszkodowanych rodzin; e/ zasiłki na odbudowę/remont budynków mieszkalnych do 200 tys. zł – 49 mln zł dla 533 poszkodowanych rodzin.

(akta kontroli str. 485-494)

Gmina w 2024 r.³⁸ wydatkowała własne środki (bez środków otrzymanych w formie darowizn i dotacji od innych jednostek samorządu terytorialnego) na realizację zadań/działań związanych z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych,

---

³⁴ Zabezpieczenie miejsc noclegowych i wyżywienia mieszkańców: plan: 2 740 500,00 zł (do 19 maja 2025 r. wydatkowano: 1 169 216,80 zł); odbiór i zagospodarowanie odpadów: plan 7 000 000,00 zł (do dnia 19 maja 2025 r. wydatkowano: 5 559 426,52 zł).

³⁵ Pismo Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2024 r. nr ST3.4751.2.11.2024.9g – kwota ustalona na podstawie protokołu Komisji Wojewódzkiej ds. weryfikacji strat w infrastrukturze samorządu terytorialnego spowodowanej przez powódź.

³⁶ Pismo Ministra Finansów z dnia 6 grudnia 2024 r. nr ST3.4751.1.7.2024. - straty w mieniu komunalnym Gminy Łądek-Zdrój ujęte w protokole Komisji Wojewódzkiej ds. weryfikacji strat w infrastrukturze samorządu terytorialnego wyniosły 289,5 mln zł (w tym drogi – 109 mln zł, obiekty mostowe (mosty i kładki) – 39 mln zł, oczyszczalnia ścieków – 85 mln zł, budynki komunalne – 16,3 mln zł).

³⁷ Pomnik św. Jana Nepomucena etap I plan: 146,5 tys. zł; wykonanie: 146,5 tys. zł wykonano prace zabezpieczające etap I; prace konserwatorskie pręgierz etap I – plan: 43,2 tys. zł; wykonanie: 43,2 tys. zł, wykonano prace zabezpieczające etap I; prace konserwatorskie rzeźbionej płyty Tron Łaski etap I – plan: 14,8 tys. zł; wykonanie: 14,8 tys. zł, wykonano prace zabezpieczające etap I.

³⁸ W 2025 r. nie wydatkowała środków własnych na takie działania.

w łącznej wysokości 114,4 tys. zł³⁹, z tego 113,1 tys. zł z rozwiązania rezerwy przeznaczonej na realizację zadań z zakresu zarządzania kryzysowego. Gmina nie zwracała się z prośbą o refundację poniesionych wydatków.

(akta kontroli str. 1232)

Liczba osób przebywających w miejscach zastępczych (hotele, pensjonaty, itp.) w wyniku powodzi sukcesywnie malała, tj. z 286 we wrześniu do 65 osób w maju 2025 r. Koszt zakwaterowania wyniósł łącznie 3,5 mln zł (do końca maja 2025 r. wg faktur przedłożonych przez przedsiębiorców prowadzących obiekty hotelarskie). Burmistrz wyjaśnił, że *nie ma rozgraniczenia na koszt samego pobytu i koszty wyżywienia, ponieważ pobyt i opłata obejmowały osobodzień i w zależności od możliwości obiektu, tj. w niektórych miejscach pobyt z pełnym wyżywieniem, a w miejscach, w których nie ma zbiorowego żywienia, zakwaterowanie go nie obejmowało, z możliwością samodzielnego przygotowywania posiłków.* W ww. okresie nie oceniano efektywności udzielanej pomocy i realizowanych działań. W ocenie Burmistrza wszystkie działania miały na celu pomoc mieszkańcom, a fakt korzystania z niej świadczy o jej potrzebie i pozytywnej ocenie świadczonej pomocy.

(akta kontroli str. 1123, 1233)

Według klasyfikacji budżetowej wydatków, zgodnej z §1 rozporządzenia Ministra Finansów z 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych⁴⁰, Urząd realizował wydatki z działów: 600 Transport i łączność, 700 Gospodarka mieszkaniowa, 754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, 801 Oświata i wychowanie, 852 Pomoc społeczna, 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego. Najwięcej środków wydatkowano z działu: 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska - w kwocie 44 mln zł oraz 600 Transport i łączność - w kwocie 32,9 mln zł.

(akta kontroli str. 1261-1286)

Gmina Łądek-Zdrój pozyskała/otrzymała środki finansowe na pomoc poszkodowanym lub na usuwanie skutków powodzi z następujących źródeł pozabudżetowych: 1/ pomoc finansowa od innych jednostek samorządu terytorialnego: a/ w 2024 r. otrzymano łącznie 9,2 mln zł, z tego do końca grudnia wydatkowano 6,7 mln zł; w roku 2025 Gmina otrzymała 5 mln zł⁴¹ - do 30 czerwca 2025 r. nie wydatkowano tych środków⁴²; 2/ darowizny od osób fizycznych i prawnych: a/ w 2024 r. otrzymano darowizny w wysokości 6,1 mln zł, w tym 3,5 mln zł na remont szkoły bądź zadania oświatowe; w 2025 r. otrzymano darowizny w łącznej wysokości 102 tys. zł, w tym 2,5 tys. zł na remont szkoły bądź

---

³⁹ Zakup materiałów i wyposażenia - 61,1 tys. zł w tym: paliwo, gaz 15,5 tys. zł, materiały (w tym młot pneumatyczny) 44,7 tys. zł; żywność: 1 tys. zł; remonty 10 tys. zł, (remont remizy OSP); zakup usług - 42,1 zł w tym: noclegi m.in. OSP, PSP 34,9 tys. zł, usługi transportowe: 0,5 tys. zł, pozostałe usługi 6,7 tys. zł.

⁴⁰ Dz. U. z 2022 r., poz. 513.

⁴¹ Z tego 2,5 mln zł wpłynęło w 2024 r. i z uwagi na brak wydatkowania do końca roku, została zwrócona. W 2025 r. jst ponownie przekazała ww. środki po zwiększeniu do 5 mln zł.

⁴² Dotacja ma być przeznaczona na odbudowę placu Staromłyńskiego.

zadania oświatowe.

(akta kontroli str. 489, 492-494)

2. Zgodnie z wyjaśnieniem Burmistrza, Urząd był wspierany przez okres około miesiąca przez oddelegowanego ze Starostwa Powiatowego w Kłodzku pracownika, który pomagał głównie w obsłudze mieszkańców w Biurze Obsługi Klienta (przyjmowanie zgłoszeń telefonicznych). Pozostali oddelegowywani pracownicy przekierowywani byli do pomocy do Ośrodka Pomocy Społecznej w Łądku-Zdroju, gdzie potrzebna była każda pomoc przy przyjmowaniu i obsłudze wszelakich zasiłków związanych z wystąpieniem powodzi. Komisję ds. szacowania szkód w budynkach i mieszkaniach, a także w budynkach gospodarczych wspierali inżynierowie oddelegowani przez Polską Izbę Inżynierów Budownictwa, a także pracownicy innych jednostek organizacyjnych gminy, sołtysi i członkowie rad sołeckich. Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej w Łądku-Zdroju przy rozpatrywaniu spraw związanych z pomocą poszkodowanym powodzią korzystał z zasobów zewnętrznych poprzez zatrudnianie pracowników socjalnych i pracowników administracyjnych.

(akta kontroli str. 489-490)

3. Wojewoda Dolnośląski przysyłał Gminie wytyczne MSWiA m.in.: 1/ w dniu 4 października 2024 r. w sprawie zasad i trybu udzielania jednostkom samorządu terytorialnego dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych związanych z remontem, przebudową i odbudową obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej z dnia 30 września 2024 r.; 2/ w dniu 11 października 2024 r. wytyczne z 10 października 2024 r. w sprawie szacowania strat oraz zasad i trybu udzielania jednostkom sektora finansów publicznych dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych związanych z remontem, przebudową i odbudową obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku powodzi we wrześniu 2024 r. i przywróceniem ich funkcjonalności; 3/ w dniu 28 października 2024 r. katalog zadań oraz działań interwencyjnych możliwych do dofinansowania zadań własnych jednostek sektora finansów publicznych/samorządu terytorialnego w ramach środków rezerwy celowej. Ponadto MSWiA opublikowało na swojej stronie internetowej wytyczne, zasady, formularze i procedury zarówno dla osób fizycznych, jak i jednostek samorządu terytorialnego dotyczące usuwania skutków powodzi, tj.: zasady udzielania pomocy finansowej, ze środków budżetu państwa z części 85 - Budżety wojewodów, dział 852 - Pomoc społeczna, rozdział 85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych oraz z rezerw celowych na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, w formie zasiłków celowych, o których mowa w przepisach o pomocy społecznej oraz o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi, dla rodzin lub osób samotnie gospodarujących poszkodowanych w wyniku powodzi we wrześniu 2024 roku.

(akta kontroli str. 1287-1296)

W latach 2024-2025 (do 30 czerwca), przestrzegając określonych przez MSWiA wytycznych przekazanych przez Wojewodę Dolnośląskiego, Urząd 97-krotnie składał do Wojewody Dolnośląskiego wnioski o uruchomienie środków na realizację zadań dotyczących pomocy poszkodowanym przez powódź, z tego 24

razy w 2024 r. W okresie od września 2024 r. do 30 czerwca 2025 r. na realizację zadań dotyczących pomocy poszkodowanym przez powódź Gmina otrzymała od Wojewody Dolnośląskiego łącznie 159,6 mln zł, z tego 135,9 mln zł w 2024 r. oraz 23,7 mln zł w 2025 r. Środki otrzymane na podstawie złożonych wniosków wyniosły 158 mln zł, z tego 134,3 mln zł w 2024 r. oraz 23,7 mln zł w 2025 r. Celem udzielenia pomocy poszkodowanym przez powódź część środków została przekazana do Ośrodka Pomocy Społecznej w Łądku-Zdroju. W 2024 r. na ten cel przekazano 93,5 mln zł, a w 2025 r. 13,9 mln zł. W zdecydowanej większości środki otrzymane od Wojewody Dolnośląskiego przekazywano do OPS w terminie do trzech dni kalendarzowych. W dwóch przypadkach czas ten wyniósł 5 i 7 dni. Dotyczyło to kwoty 849 tys. zł, którą otrzymano 31 października 2024 r., a przekazano 5 listopada 2024 r. oraz kwoty 582,5 tys. zł, którą otrzymano 26 marca 2025 r., a przekazano 2 kwietnia 2025 r.

Burmistrz wyjaśnił: *Środki w kwocie 849 tys. zł na rachunek Gminy wpłynęły w godzinach popołudniowych bądź wieczornych (po realizowanych tego dnia dyspozycjach przelewu). 1-3 listopada 2024 r. były dniami wolnymi od pracy (a więc dniami, w których nie realizowano przelewów). Przelew został zrealizowany 5 listopada 2024 r. Środki w kwocie 582,5 tys. zł na rachunek Gminy wpłynęły w godzinach popołudniowych bądź wieczornych (po realizowanych tego dnia dyspozycjach przelewu). Z uwagi na natłok dodatkowych obowiązków związanych z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych (kilkaset dodatkowych przelewów, które wpłynęły na rachunek i kilkaset dodatkowych przelewów należało przekazać do jednostek organizacyjnych) przelew, przez niedopatrzenie, został przekazany po siedmiu dniach (w tym dni wolne od pracy). Nie spowodowało to jednak opóźnień w wypłacaniu pomocy osobom poszkodowanym przez powódź.*

(akta kontroli str. 1246-1250, 1336-1337)

Czas przekazania środków przez Wojewodę Dolnośląskiego w związku ze złożonymi przez Urząd wnioskami w 76 przypadkach⁴³ nie przekraczał 10 dni kalendarzowych (średnio 3 dni). W pozostałych 21 przypadkach średni czas przekazania środków wynosił 30 dni (od 11 do 78 dni). Dotyczyło to wniosków na łączną kwotę 46,3 mln zł. Najdłużej Urząd oczekiwał na środki: a/ w wysokości 7 mln zł na zbieranie i utylizację odpadów popowodziowych – 78 dni (wniosek złożony 9 stycznia 2025 r., a środki wpłynęły 28 marca 2025 r.); b/ w wysokości 2,74 mln zł na noclegi i wyżywienie osób relokowanych – 63 dni (wniosek złożony 13 grudnia 2024 r., a środki wpłynęły 14 lutego 2025 r.); c/ w wysokości 9,6 tys. zł na świadczenia dla pracowników socjalnych – 61 dni (wniosek złożony 18 października 2024 r., a środki wpłynęły 18 grudnia 2024 r.); d/ w wysokości 2,2 mln zł na noclegi i wyżywienie osób relokowanych – 57 dni (wniosek złożony 16 października 2024 r., a środki wpłynęły 12 grudnia 2024 r.); e/ w wysokości 1 mln zł na zasiłek powodziowy w wysokości 2 tys. zł – 35 dni (wniosek złożony 20 września 2024 r. na łączną kwotę 4 mln zł, a ostatnia transza środków w wysokości 1 mln zł wpłynęła 25 października 2024 r.); f/ w wysokości 7,2 mln zł na zbieranie i utylizację odpadów popowodziowych – 34 dni (wniosek złożony 19 listopada 2024 r., a środki wpłynęły 23 grudnia 2024 r.); g/ w wysokości 651 tys. zł na jednorazowy zasiłek powodziowy w wysokości 1 tys. zł – 32 dni (wniosek

---

⁴³ 111,7 mln zł.

złożony 31 października 2024 r. na łączną kwotę 1,5 mln zł, a ostatnia transza środków w wysokości 651 tys. zł wpłynęła 2 grudnia 2024 r.).

Burmistrz wyjaśnił: Przedstawiciele *Urzędu Miasta i Gminy Łądek-Zdrój* zarówno mailem, jak i telefonicznie zwracali się do DUW z prośbą o wyjaśnienie na jakim etapie realizacji są poszczególne wnioski (np. maile odpowiednio z dnia 12, 24 i 27 grudnia 2024 r., 21 lutego 2025 r.). Podczas analizowania składanych przez Gminę Łądek-Zdrój wniosków o przyznanie dotacji celowych, przedstawiciele DUW zwracali się zarówno pisemnie, jak i mailowo z prośbą o kalkulacje i wyjaśnienia. I takie otrzymywali. Opóźnienia w przekazywaniu środków wpływały na realizowane zadania dotyczące usuwania skutków powodzi na terenie Gminy Łądek-Zdrój, w tym powodowały konieczność zwrotu środków. Gmina Łądek-Zdrój, wniosek o udzielenie dotacji celowej w wysokości 5.471.512,13 zł złożyła w dniu 6 grudnia 2024 r. z przeznaczeniem na zapewnienie ciągłości realizacji usługi odbioru i zagospodarowania odpadów popowodziowych. W dniu 12 grudnia 2024 r. Gmina Łądek-Zdrój otrzymała informację, iż brak jest dotychczas decyzji MF. W konsekwencji wstrzymano, w okresie pomiędzy Bożym Narodzeniem a Nowym Rokiem realizację usługi. Gmina Łądek-Zdrój, środki przeznaczone na odbiór odpadów popowodziowych otrzymała 30 grudnia 2024 r. (kwota: 5 471 512,13 zł) i nie miała możliwości wydatkowania w całości kwoty do dnia 31 grudnia 2024 r.

(akta kontroli str. 1246-1250, 1336-1337)

Największe zapotrzebowanie dotyczyło: a/ zasiłków celowych na odbudowę/remont budynków gospodarczych i mieszkalnych do 200 tys. zł – łączne zapotrzebowanie wyniosło 66,2 mln zł; b/ zasiłków celowych na odbudowę/remont budynków gospodarczych i mieszkalnych do 100 tys. zł – łączne zapotrzebowanie wyniosło 21,1 mln zł; c/ zasiłków powodziowych w wysokości 2 tys. zł – 4,3 mln zł; d/ finansowanie noclegów i kosztów żywienia osób relokowanych – łączne zapotrzebowanie wyniosło 5 mln zł; e/ zbierania i utylizacji odpadów popowodziowych – łączne zapotrzebowanie w wysokości 19,7 mln zł; f/ wywozu i utylizacji odpadów wytworzonych w wyniku powodzi, udroźnienia dróg na terenie gminy, doraźnych napraw sieci wodociągowych, doraźnych napraw i udroźnienia kanalizacji sanitarnej, doraźnej naprawy i udroźnienia kanalizacji deszczowej – 26 mln zł.

(akta kontroli str. 1246-1250)

Gmina nie w pełni wykorzystwała środki, które otrzymała od Wojewody Dolnośląskiego na pomoc poszkodowanym przez powódź oraz w celu usunięcia skutków powodzi we wrześniu 2024 r. Łączna kwota środków zwróconych w 2024 r. wyniosła 38,7 mln zł, z tego niewykorzystane przez OPS środki w wysokości 33,2 mln zł oraz niewykorzystane przez Urząd środki w wysokości 5,5 mln zł. Zwroty wynikały m.in. z wydanych decyzji odmownych oraz umorzeń postępowań (20 mln zł), niezakończenia prac do końca 2024 r. (5,2 mln zł), przeszacowania zapotrzebowania (1 mln zł) oraz zwrot błędnego przelewu (1 mln zł).

(akta kontroli str. 1246-1249)

Przedstawiciele Gminy Łądek-Zdrój nie wydawali OPS wytycznych w zakresie raportowania/sprawozdania z realizacji wydatków ze środków publicznych na zadania związane z udzielaniem pomocy poszkodowanym.

(akta kontroli str. 1234)

Sprawozdania z realizacji wydatków w ramach udzielonych dotacji sporządzano zgodnie z wzorami przekazanymi przez DUW i przekazano je w wyznaczonych terminach.

(akta kontroli str. 1297-1335)

Urząd 7 marca 2025 r. skorygował sprawozdanie dotyczące rozliczenia umowy dotacji celowej nr 2/2024r. zawartej pomiędzy Wojewodą Dolnośląskim a Gminą Łądek-Zdrój. Korekta dotyczyła kwoty środków wydatkowanych, która zwiększyła się o 16,6 tys. zł Ponadto 18 lutego 2025 r., z uwagi na przeoczenie pracownika Urzędu, przesłano brakujący druk rozliczenia końcowego dotacji 12/2024 na realizację zadania p.n.: „Odbudowa sieci wodociągowej w Stójkowie”. Ponadto OPS w Łądku-Zdroju sporządzał i przekazywał sprawozdania z realizacji zadań związanych z przyznawaniem zasiłków dla osób poszkodowanych przez powódź w Centralnej Aplikacji Statystycznej⁴⁴. W okresie od września do grudnia 2024 r. przekazano 70 sprawozdań, a w I połowie 2025 r. 128 sprawozdań.

(akta kontroli str. 1300-1318, 1337-1338)

W dniach od 8 maja do 10 czerwca 2025 r. Wojewoda Dolnośląski przeprowadził kontrolę prawidłowości wydatkowania środków w wysokości 41,5 mln zł, przyznanych na podstawie umowy dotacji nr 2/2024 zawartej w okresie od 11 do 28 października 2024 r. oraz umowy dotacji 132/2024 zawartej 24 grudnia 2024 r. na zadania związane z prowadzeniem akcji przeciwpowodziowej i bieżącym usuwaniem jej skutków oraz inwestycji z tym związanych. Działalność Gminy Łądek-Zdrój w obszarze wydatkowania środków na inwestycję związaną z usuwaniem skutków powodzi i realizację zadań wynikających z programu odbudowa oceniono pozytywnie. Natomiast z uwagi na ustalenia dokonane w obszarze wydatkowania środków na zadania związane z prowadzeniem akcji przeciwpowodziowej i na bieżące usuwanie skutków powodzi z września 2024 r. odstąpiono od oceny, gdyż bez możliwości ustalenia szczegółowego zakresu rzeczowego zadania, struktury jego kosztów oraz terminów jego realizacji niemożliwym było ustalenie prawidłowości wydatkowania środków dotacji celowej. W toku czynności kontrolnych uznano, że dotacja w części wynoszącej 26 mln zł przekazana na rachunek budżetu Gminy Łądek-Zdrój w dniu 24 września 2024 r., tj. z pominięciem obowiązku poprzedzenia przekazania dotacji zawarciem stosownej umowy. Ponadto Wojewoda Dolnośląski uznał, że dotacja w części wynoszącej 214,8 tys. zł przekazana 27 grudnia 2024 r. stanowi dotację udzieloną w nadmiernej wysokości. Niewykorzystaną kwotę dotacji w wysokości 5,3 mln zł Gmina Łądek-Zdrój zwróciła na właściwy rachunek bankowy DUW w terminie wynikającym z umowy dotacji. Pismem z 13 sierpnia 2025 r. Burmistrz przedstawił Wojewodzie Dolnośląskiemu stanowisko i uwagi

---

⁴⁴ System elektroniczny, którego podstawową funkcją oprogramowania jest wspieranie procesu zbierania sprawozdań w zakresie pomocy społecznej, wykonanych w oparciu o przygotowane i rozdyskrybuowane formularze. Proces ten jest realizowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz Wydziały Polityki Społecznej w Urzędach Wojewódzkich. Dalej: System CAS.

do sprawozdania z kontroli wskazując m.in., że przekazanie środków przez Wojewodę przed podpisaniem umowy dotacji nie było wynikiem działań przedstawicieli Gminy Łądek-Zdrój, a określenie w formie umowy zasad udzielenia dotacji (w tym opisu zadania, zakresu rzeczowego, terminu jej rozliczenia) oraz przygotowanie umów i aneksów nie leży w kompetencji przedstawicieli UM w Łądku-Zdrój. W odpowiedzi na ww. stanowisko Burmistrza, Wojewoda Dolnośląski uznał, że nie stwierdzono nowych okoliczności wpływających na zmianę stanu faktycznego, a tym samym nie dokonano zmian w zakresie stwierdzonego stanu faktycznego zawartego ww. sprawozdaniu.

(akta kontroli str. 29-33, 48-79, 1443-1467)

W dniach 11-12 lutego 2025 r. Gmina otrzymała z Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych 10 kontenerów⁴⁵ o łącznej wartości 664,8 tys. zł. Wszystkie kontenery zostały przyjęte do ewidencji środków trwałych i ujęte w ewidencji księgowej w dniu 13 lutego 2025 r. W świetle wyjaśnień Burmistrza na dzień 25 sierpnia 2025r. pięć z nich użyczono do użytkowania przez mieszkańców ulicy Langiewicza, Trzebieszowic oraz Radochowa na czas remontu domów mieszkalnych uszkodzonych w wyniku powodzi.

(akta kontroli str. 1469-1504)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Otrzymane środki finansowe z przeznaczeniem na pomoc poszkodowanym podczas powodzi przekazywano odpowiedzialnej za to zadanie jednostce bez zbędnej zwłoki. W przypadku opóźnień w przekazywaniu środków przez Wojewodę Dolnośląskiego podejmowano działania monitorujące przyczyny tego stanu. Otrzymane z Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych kontenery zostały prawidłowo ujęte w ewidencji środków trwałych oraz ewidencji księgowej.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Podjęcie skutecznych działań mających na celu aktualizację GPZK, w szczególności w zakresie mapy zagrożenia powodzią, mapy

---

⁴⁵ Dwa kontenery biurowe, sześć kontenerów mieszkalnych, jeden kontener sanitarny z WC oraz jeden kontener sanitarny z prysznicami.

ryzyka dotyczącego powodzi oraz danych kontaktowych operatorów zbiornika w Stroniu Śląskim.

2. Opracowanie planu operacyjnego ochrony przed powodzią oraz w jego ramach planu ewakuacji ludności i inwentarza z rejonów zagrożonych powodzią.

3. Podjęcie działań w celu zorganizowania i przeprowadzenia szkoleń i ćwiczeń z zakresu zarządzania kryzysowego, w szczególności w zakresie stosowania działań określonych w procedurach GPZK oraz obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa.

4. Wzmocnienie nadzoru nad realizacją zadań z zakresu zarządzania kryzysowego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje *prawo zgłoszenia* na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego

Opole, 27 listopada 2025 r.

Kontroler

Jarosław Pałęga

główny specjalista kontroli
państwowej

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Opolu

p.o. Wicedyrektor

Janusz Madej

/podpisano elektronicznie/